novobydžovský ZPRAVODAJ

Ročník XXII. 16. května 1995 Číslo 2

Dvacetistránkové číslo za stejnou cenu!

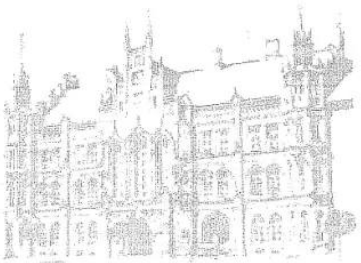
Hospodaření města za rok 1994 a rozpočet na rok 1995 * Další informace o příspěvku na ekologické vytápění * Z městského zastupitelstva * ZNOVU O ZDRAVOTNICTVÍ A NOVOBYDŽOVSKÉ NEMOCNICI * Policie hlásí * Pomoc zrakově postiženým dětem * Beseda v knihovně o Japonsku * Muzeum v letošním roce * Úspěch ve florbalu * Vrátíme se do krajského přeboru? * Vzpomínky na léta věznění a okupace * KVĚTNOVÉ DNY PŘED PADESÁTI LETY A VZPOMÍNKA NA NĚ * Klub Emy Destinnové * K počátkům spořitelny * Jubileum Fédi Pavelky * Z činnosti Sokola * Horákova mše B dur * Z naší matriky

Volné sdružení obcí Novobydžovska

Dne 20. dubna 1995 se uskutečnilo ve velké zasedací síni naší radnice setkání starostů okolních obcí. Cílem tohoto setkání bylo vytvořit volné sdružení obcí, které by společně řešilo naše problémy.

Setkání se zúčastnili starostové následujících obcí: Babice, Barchov, Hlušice, Humburky, Kosice, Kosičky, Králíky, Lužec nad Cidlinou, Měník, Mlékosrby, Myštěves, Nepolisy, Nový Bydžov, Ohnišťany, Prasek, Skřivany, Sloupno, Smidary, Starý Bydžov, Vinary, Zachrašťany a Zdechovice.

Starostové se k volnému sdružení obcí Novobydžovska předběžně přihlásili s tím, že obecní zastupitelstva rozhodnou o své účasti na sdružení až po vypracování jeho stanov.

Jedním z hlavních problémů je likvidace TKO (tuhého komunálního odpadu). Na tomto setkání bylo dohodnuto, že obce a naše město budou společně podnikat kroky k vybudování zcela ekologicky zajištěné skládky v katastru obce Sloupno. Dohodli jsme se i na společném postupu a spolupráci při budování vodovodního řadu v okolních obcích.

Další společné kroky, které budeme podnikat, budou v oblasti získávání úřadů, které doposud sídlí v okresním městě v Hradci Králové. V žádostech jednotlivých starostů se objevují nejčastěji tyto úřady: pozemkový, katastrální, sociální, pasy a víza. Tyto úřady by měly být umístěny v bývalé budově Jednoty ve 2. patře.

Ing. Pavel Louda,
starosta města

Hospodaření města za rok 1994 a rozpočet na rok 1995

Výsledek hospodaření Městského úřadu v Novém Bydžově za rok 1994 skončil přebytkem ve výši 14 mil. 469 tis. Kč, a to při splnění příjmů na 160 % a čerpání výdajů v rozpočtu upraveném na 97 %.

V příjmech výrazné naplnění příjmů se projevilo u daně ze závislé činnosti, tj. 177 %. I ostatní daně a poplatky byly splněny na více jak 100 %.

V průběhu roku byly uloženy 4 mil. Kč na účet termínovaného vkladu po dobu 3 měsíců a na úrocích byla získána částka 76 tis. Kč.

Ve výdajích byl rozpočet posílen o účelové dotace poskytnuté Okresním úřadem Hradec Králové, především na tyto stavby:

oprava radnice	5,500.000 Kč
penzión	4,000.000 Kč
úprava prostranství u 20 b. j., ul. U jatek	600.000 Kč
oprava kostela Metličany	1,350.000 Kč
odprodej býv. Konzumu	4,300.000 Kč
oprava mariánského sloupu	300.000 Kč
oprava komunikace v ulici B. Němcové	560.000 Kč

Tyto finanční prostředky byly dle účelovosti použity a nevyčerpané vráceny Okresnímu úřadu Hradec Králové. U rozestavěných staveb bude OÚ Hradec Králové nadále zabezpečovat finanční krytí.

Dále byl rozpočet výdajů upraven o 1 mil. 345 tis. Kč, které MěÚ získal na daních a poplatcích ve II. pololetí 1994, které nebyly rozpočtovány a neb v takové výši. Z těchto prostředků byly realizovány další potřeby města.

Přehled o čerpání rozpočtu:

Druh	Rozpočet	Skutečnost 31. 12. 1994	% plnění
Daně ze závislé činnosti, z příjmů f. o. a z nemovitostí	17,500	25,721	146,9
Příjmy z činnosti rozpočtových organizací	8,664	10,226	118
Poplatky	801	787	98,2
Správní poplatky	830	1,482	178
Úvěr na plynofikaci	—	1,500	—
Příjmy z úroků, sankcí, pokut	—	779	—
Z prodeje majetku	400	992	248
Převody a dotace do příjmů rozpočtu	19,034	34,485	181,1
Celkem příjmy	47,229	75,972	160,8

Kapitola		Rozpočet upravený	Skutečnost k 31. 12. 1994	% plnění
702	vodní hospodářství	800	848	106
709	správa lesů	1,468	1,262	86
710	doprava	1,774	1,955	110
714	školství	11,643	11,539	99
715	zdravotnictví	500	508	101
716	kultura	5,024	3,763	77
719	vnitřní správa	20,181	16,074	79
728	sociální péče	9,541	8,905	93
739	místní hospodářství	10,506	12,786	122
740	stavebnictví	2,073	3,303	159
741	všeobecná pokladní správa	—	560	—
Celkem výdaje		63,510	61,503	97

ROZPOČET NA ROK 1995

Navrhovaný rozpočet byl zpracován na základě předpokládaných příjmů, které plynou z výnosu daní, účelových dotací a poplatků města. V oblasti sociální péče představují největší náklady — výstavba penziónu pro důchodce 18 mil. 200 tis. Kč a soc. dávky 3 mil. 600 tis. Kč.

✦ ✦

Druh	Rozpočet
Daně	22,414
Příjmy z činnosti rozpočt. organizací	3,488
Příjmy z prodeje majetku	1,500
Z nájmu bytové správy	1,908
Správní poplatky	1,505
Místní poplatky	596
Účelové dotace od OÚ Hradec Králové	25,332
Převody z fondu rezerv MěstÚ	10,825
Celkové příjmy	67,568

✦ ✦

Kapitola		Rozpočet
702	životní prostředí	1,400
709	správa lesů	1,571
710	doprava, oprava komunikací	1,832
714	školství	10,031
716	kultura	3,611
719	vnitřní správa	9,022
728	sociální péče	22,014
739	místní hospodářství	13,295
740	stavebnictví	4,097
741	všeobecná pokladní správa	695
Celkové výdaje		67,568

Zdenka Dvořáková,
vedoucí finančního odboru

DALŠÍ INFORMACE
o příspěvku na ekologické vytápění

Jak jsme Vás již informovali v minulém příspěvku, dne 8. 7. 1994 schválil parlament České republiky novelu zákona č. 500/1990 Sb. Rozhodl tak, aby se pro financování Národního programu na ozdravění ovzduší ČR převedlo v letech 1994 — 1997 z Fondu národního majetku celkem 6,1 miliardy korun.

První poznatky jsou poněkud rozporné nebo rozpačité. Zřejmě pod vlivem až příliš zjednodušeného výkladu parlamentního usnesení v našich masmédiích i na jiných fórech nabyli občané představu, že z oněch šesti miliard dostane každý, kdo chce převést vytápění svého bytu nebo domku z pevných paliv na topení ekologické, zcela automaticky až 25 tis. Kč. Proto se na obecní a městské úřady žádosti jednotlivých občanů jen hrnou. Ty pak své žádosti zasílají na Ministerstvo životního prostředí. V současné době eviduje tento úřad 2500 žádostí z obcí a do konce roku, což bude zřejmě konečný termín pro uplatnění nároků, jich očekává dvojnásobný počet. Na toto množství by předběžným odhadem nestačilo ani 30 miliard korun.

Ministerstvo zatím schválilo z Národního programu ozdravění ovzduší podporu necelým třem stovkám obcí. Přednost mají dále dostávat obce, které jsou emisně vážně postiženy, a ty, které předloží komplexní návrh na ozdravění regionu.

Ministerstvo zašle každé obci nebo městu zprávu, zda bylo či nebylo jejich žádosti vyhověno, i důvody, proč se tak stalo, a uvědomí o tom také okresní úřad.

Město Nový Bydžov podalo žádost o příspěvek na Ministerstvo životního prostředí počátkem roku 1995. O vyřízení žádosti zatím nebylo vyrozuměno. Občané si mohou stále podávat své předběžné žádosti prostřednictvím odboru výstavby a životního prostředí Městského úřadu Nový Bydžov, kde jsou tiskopisy k dispozici.

Dne 3. 5. 1995 **MěÚ OVŽP, Nový Bydžov**

Z městského zastupitelstva

Zasedání zastupitelstva konané dne 23. března 1995 ve velké zasedací síni radnice schválilo návrh na zpracování změn územního plánu sídelního útvaru Nový Bydžov a uzavření několika odprodejů — pozemku parc. č. 167 manželům Filipovým, domu čp. 70 v ulici Na valech manželům Žemličkovým ze Zachrašťan, pozemků parc. č. 185, 186 a 187/1 manželům Pluhařovým, pozemku parc. č. 1913/10 manželům Krškovým, pozemku parc. č. 51/2 v kat. území Chudonice manželům Jirsákovým, pozemků parc. č. 2257/1, 2252/1 a stavební parcely č. 1624 manželům Loudovým z Prahy - a schválilo uzavření smlouvy na předkupní právo manželům Ficbauerových na objekt čp. 622 se stavební parcelou č. 713/3.

Zastupitelstvo dále zrušilo vyhlášku „O nakládání s domovním, objemným a vytříděným odpadem“ přijatou 15. dubna 1993 včetně doplňků vyhlášky ze dnů 9. prosince 1993 a 10. ledna 1995 a uložilo Technickým službám vypracovat do příštího zastupitelstva návrh nové vyhlášky.

Zastupitelstvo projednalo a schválilo rozbor hospodaření Technických služeb za rok 1994, Městského úřadu v Novém Bydžově za rok 1994, zprávu o přezkoumání roční uzávěrky o výsledku rozpočtového hospodaření města za rok 1994 a předložený rozpočet města na rok 1995.

Dále byly schváleny úpravy vyhlášek „O místních poplatcích“ a „O příspěvku na částečnou úhradu nákladů mateřských škol v Novém Bydžově“.

V závěru zasedání zastupitelstva bylo schváleno zrušení členství města ve Svazu měst a obcí České republiky, a to z důvodu malého přínosu členství pro město.

Zastupitelstvo dále vzalo na vědomí zprávu místostarosty J. Žibruna o průběhu plynofikace v Novém Bydžově a neschválilo návrh člena zastupitelstva pana Emila Horáka na zrušení městské policie.

* * *

Na mimořádném zasedání městského zastupitelstva konaném dne 9. května 1995 byla schválena záruka města pro veřejnou obchodní společnost AP Tour pana Keborta ve výši 1,5 miliónu Kč. Zastupitelstvo dále rozhodlo, že napříště bude projednávat případné další žádosti podnikatelů o poskytnutí záruky. Zastupitelstvo také schválilo členství města ve volném sdružení obcí Novobydžovska.

J. P.

ZNOVU O ZDRAVOTNICTVÍ A NOVOBYDŽOVSKÉ NEMOCNICI

Redakci Novobydžovského zpravodaje byly zaslány kritické články vedoucích lékařů oddělení novobydžovské nemocnice a závodního výboru Odborového svazu pracovníků ve zdravotnictví a sociální péče při nemocnici.

V zájmu objektivity a vysvětlení názorů a stanovisek redakce požádala přednostu Okresního úřadu v Hradci Králové ing. Jiřího Vlčka a bývalého starostu města Karla Šprince, aby hned ve stejném čísle časopisu na kritiku odpověděli.

Vzhledem k tomu, že poměry ve zdravotnictví patří k oblastem zvlášť citlivým, které se přímo či nepřímo dotýkají každého z nás, uveřejňujeme polemické texty s přáním, aby přispěly ke společnému hledání východisek — a nikoli k dalšímu vyhrocení už tak napjatých vztahů. Podezíravost a neschopnost slyšet a pochopit názory druhého by zde neměly mít místo.

Redakce

JAK DÁL V NEMOCNICI?

Na podzim 1992 se zaměstnanci nemocnice z tisku dozvěděli, že Nemocnice s poliklinikou v Novém Bydžově (včetně zařízení v Chlumci nad Cidlinou, Nechanicích a Smidarech) bude zařazena do privatizace na základě rozhodnutí vedení nemocnice a Okresního úřadu v Hradci Králové — zřizovatele nemocnice. Základní privatizační projekt předpokládal převedení nemocnice do majetku města.

Protože byl dobře znám stav nemocnice, která byla vždy ve stínu krajského centra, málo vybavená, s havarijním stavem budov, s neucelenou koncepcí a s pochybnostmi o úrovni tehdejšího managementu, jednoznačně převládal v nemocnici názor, že budoucnost nemocnice a zejména úroveň a možnost poskytování zdravotnických služeb je akutně ohrožena.

Skupina vedoucích lékařů jednotlivých oddělení se rozhodla podat konkurenční privatizační projekt. Nutno zdůraznit, že po důkladné konzultaci se zodpovědnými pracovníky Ministerstva zdravotnictví ČR. Podstatou konkurenčního privatizačního projektu byl záměr zakoupit budovy interního a chirurgického oddělení v Novém Bydžově, ve kterých je soustředěna diagnostika, léčebná péče a rehabilitace. Tedy asi 1/5 majetku nemocnice. Vlastníkem zbytku, tedy 4/5 majetku, by se stalo město Nový Bydžov bezplatným převodem. Město se také stane členem společnosti s r. o. s rozhodujícím hlasem a bude provozovat další provozy — kotelnu, kuchyni, dopravu atd. Společnost bude za tyto služby platit.

Jak se časem ukázalo, byla to nejschůdnější cesta, jak mohlo město získat nemocnici, resp. rozhodující vliv na zdravotnictví a vymanit se tak z vlivu státní byrokracie. Již v té době bylo zřejmé, že vládní privatizační politika nepřipustí převody nemocnic na město, ale bude podporovat prodej zdravotníkům, kteří v nemocnici pracují.

S konkurenčním privatizačním projektem byl seznámen tehdejší starosta města Karel Šprinc a jeho nejbližší spolupracovníci. Současně byl informován zdravotní referát Okresního úřadu v Hradci Králové i ing. Vlček, přednosta. Představitelé města nejprve vřele souhlasili, ale po dvou dnech svůj názor změnili. A to poté, co byl na ně údajně vykonán nátlak ze strany ředitele nemocnice MUDr. Víška a pracovníků OÚ.

Ačkoliv autoři konkurenčního privatizačního projektu jednali přísně podle zásad vládní politiky a vždy po konzultacích na MZ a později na Ministerstvu pro správu národního majetku a jeho privatizaci, vyvolali tehdy těžko vysvětlitelný hněv a naprosto negativní reakci u vedení nemocnice i na zdravotním referátu OÚ. Ředitel opakovaně intervenuje na Městském úřadě, organizuje podpisovou akci proti konkurenčnímu projektu a podává nepravdivé informace pracovníkům nemocnice i funkcionářům OÚ v Hradci Králové.

Tyto aktivity nacházejí podporu u starosty města, ale bohužel i u některých funkcionářů, kteří přebírají různé informace, aniž by se blíže seznámili s obsahem projektu.

V tisku se objevují články a naivní úvahy, které vedou k diskreditaci projektu i jeho autorů u občanů a zanášejí neklid i mezi pracovníky nemocnice.

Postupem doby se mění i názory na privatizaci nemocnic na úrovni vlády a ministerstva. Proto byl původní konkurenční privatizační projekt na pokyn MZ rozšířen i na zařízení v Chlumci nad Cidlinou. Stále ale platí, že přednost v získání nemocnice budou mít lékaři, kteří v nemocnici pracují. Vychází najevo, že vedení nemocnice v čele s tehdejším ředitelem MUDr. Víškem podalo několik konkurenčních privatizačních projektů.

Šlechetný zájem pracovníků Okresního úřadu v Hradci Králové, kteří tolik horovali proti privatizaci nemocnice, se jeví v jiném světle, když tak bezvýhradně podporovali privatizační projekt MUDr. Víška.

Nyní jsme se dozvěděli, že MZ změnilo svůj názor a rozhodlo, že nemocnice zůstane státní, zřizovatelem bude OÚ v Hradci Králové. Je to správné, v současné ekonomické situaci a v nejasných otázkách transformace zdravotnictví je to nejlepší řešení.

Bohužel ale podáním konkurenčního privatizačního projektu se velmi zhoršila situace v nemocnici. Vlna odporu a nepřátelství ze strany vedení nemocnice i zdravotního referátu v Hradci Králové vede k hrubému narušení vztahů mezi pracovníky nemocnice i mezi odděleními. Vedení nemocnice je plně zaštítěno zdravotním referátem, zcela izolovaně rozhoduje o chodu zařízení, formální kontakt s ostatními pracovníky vede k nejistotám a neklidu. V kalných vodách se ale některým lidem daří.

Radost z dobudování oddělení gynekologie a porodnice, skutečně pěkného oddělení, kazí vědomí promrhaných prostředků. Toto oddělení se stavělo z původně sdružených prostředků podniků Nového Bydžova a okolí, později i státních prostředků. Mělo to být sdružené závodní středisko podle původních záměrů. Ale tato myšlenka padla spolu s novou koncepcí péče. Přesto se středisko ještě dva roky stavělo, než se podařilo vedení přesvědčit o škodlivosti tohoto záměru. Tak se před dokončením začalo bourat a stavět znovu jiné zařízení.

Jednomu z vedoucích pracovníků nemocnice je pronajata dopravní zdravotní služba, respektive její lepší část s tím, že byla pro nemocnici málo výnosná. Dnes se vyplácí a její zisky plynou jinam, ne do rozpočtu nemocnice, která potřebuje každou korunu.

Po původním zákazu privatizovat ambulantní složku, mimochodem velmi výnosnou pro nemocnici, byli někteří lékaři i sestry prakticky přinuceni do pronájmu MUDr. Víška, který z funkce ředitele nemocnice odstoupil. MUDr. Víšek se stane také pravděpodobně majitelem polikliniky v Chlumci nad Cidlinou. Podivuhodným řízením tato součást nemocnice byla vyčleněna z majetku NsP Nový Bydžov a bude prodána, resp. privatizována.

Pracovníkům dopravy i pracovníkům, které nyní bývalý ředitel zaměstnává, bylo vyplaceno odstupné. Ale ostatním pracovníkům bylo odebráno osobní hodnocení, protože je nedostatek financí. Je s podivem, když pracovnice OÚ konstatuje, že o tom nevěděla, ale že je vše v souladu s předpisy, ale je to nemorální.

Podle oznámení vedení nemocnice je naše situace kritická. Nejsou prostředky na obnovu přístrojů, na rekonstrukci, váznou platby od pojišťoven. Odcházejí lékaři, kteří hledají existenční jistoty v jiných zařízeních, ale samozřejmě také odbornost, platové podmínky. Přicházíme o „body", protože řadu vyšetření zajišťujeme v jiných zařízeních, v Hradci Králové, v Jičíně.

Na tomto stavu se jistě podílí nevyjasněnost řady problémů na úrovni ministerstva i vládní politiky. Bohužel ale nevidíme, že naše vnitřní problémy se řeší.

Od nemocnice se oddělily provozy přinášející zisk (dopravní služba, ordinace praktických i odborných lékařů, kteří nechtěli privatizovat), chybí koncepce práce. Platy pracovníků jsou na základech. Bylo odebráno osobní hodnocení, které dosahovalo necelá 4 % základního platu v průměru, i když předpis umožňuje 40 %, někdy i 100 % platu. Do těchto podmínek budeme těžko zajišťovat lékaře a zejména ošetřovatelský personál.

Nespokojenost zaměstnanců, nejistoty a obavy z budoucnosti se projevily rozpadem konference odborového svazu, neschválením kolektivní smlouvy.

Jednání s představiteli OÚ a vedoucím referátu zdravotnictví Doc. MUDr. Dvořáčkovou nepřineslo uklidnění a řešení.

Očekávané konkursní řízení, ze kterého má vyjít jmenování nového ředitele nemocnice, bylo oddáleno z málo pochopitelných důvodů, díky rozhodnutí pracovníků Okresního úřadu, resp. zdravotního referátu. A od osoby ředitele se musí odvíjet náprava! Zde musí začít řešení rozporů.

Z uvedeného vyplývá, že se nesplnily obavy, uvedené několikrát v tisku a monohkrát při různých jednáních, že občany o nemocnici chce připravit „spiknutí primářů". To, že nemocnice ještě funguje, je díky pracovníkům, kteří malou vybavenost zařízení musí dohánět daleko intenzivnější prací, fandovstvím a oddaností nemocnici, v podmínkách mnohdy málo důstojných. Zpochybňovat jejich odbornost a hledat příčiny stavu nemocnice jinde, než kde skutečně jsou, je projevem snahy zastřít pravé důvody současného stavu.

Vedoucí lékaři oddělení
Nemocnice Nový Bydžov

NOVOBYDŽOVSKÁ NEMOCNICE OČIMA ODBORÁŘŮ

Vzhledem k tomu, že se v novobydžovské nemocnici navršila řada problémů, rozhodl se závodní výbor Odborového svazu pracovníků ve zdravotnictví informovat veřejnost prostřednictvím regionálního tisku. V nemocnici samé, po městě a jeho okolí koluje řada „zaručených zpráv", dezinformací, které ničí pověst zdravotníků a podrývají důvěru laické veřejnosti.

Ve druhém pololetí roku 1994 a v prvních dvou měsících roku 1995 došlo v nemocnici k mnoha zásadním změnám. V rámci privatizace byly od nemocnice odtrženy lukrativní složky, jako je doprava, obvodní lékaři, lékaři specialisté. O těchto změnách nebyl informován závodní výbor OS ani ostatní zaměstnanci. Již nyní je jasné, že některé z těchto kroků se neslučují s morálním a charakterním jednáním ze strany předešlého vedení nemocnice. Těmito kroky se především výrazně snížil zisk nemocnice. Snížily se platy všech pracovníků, cítíme se finančně i společensky podhodnoceni. Vzniká nervozita, rapidně se zhoršují interpersonální vztahy, máme obavy o další budoucnost zařízení i o svoji vlastní. Situace se vyhrotila do té míry, že na konferenci odborového svazu nebyla schválena kolektivní smlouva a ze strany zaměstnanců zazněla hluboká nespokojenost. Ti již nechtějí zůstat bez informací, je nastolena řada dotazů a připomínek.

Závodní výbor odborového svazu vzniklou situaci řešil pozváním vedoucích pracovníků Okresního úřadu v Hradci Králové a jeho zdravotnického referátu na jednání. Tohoto jednání se zúčastnili kromě členů ZV i zástupci jednotlivých oddělení a provozů nemocnice. Z diskuse na jednání vyplynulo, že pracovníci Okresního úřadu a zdravotnického referátu jsou o dění v nemocnici informováni, ale ne všechny odpovědi nás uspokojily. Pracovníci Okresního úřadu přislíbili účast na další konferenci odborového svazu. Od té jsme si slibovali řešení problémů, informaci široké členské základny a návrh dalšího řešení provozu nemocnice. Na této konferenci již byla přítomna současná ředitelka nemocnice, která část dotazů zodpověděla. Pracovníci Okresního úřadu se nedostavili, omluvil se ing. Vlček, přednosta OÚ, který byl služebně mimo republiku. Kladným výsledkem konference bylo schválení kolektivní smlouvy. I z tohoto jednání vyplynulo, že prioritním úkolem pro další budoucnost zařízení je volba ředitele, a to v co nejbližší době.

Konkursní řízení na funkci ředitele mělo proběhnout 21. 4. 1995, bylo však odloženo a termín přihlášek prodloužen. Uvědomujeme si, že zdravotnictví v celé republice se v období transformace potýká s mnoha problémy. Jsme přesvědčeni, že řešení by mělo nastat co nejdříve.

Doufáme, že nově zvolený ředitel bude člověk plně zainteresovaný, morálně a charakterově na výši. Člověk, který bude chtít problémy řešit. Člověk otevřený vůči pracovníkům, od kterého očekáváme informace a jasnou představu další budoucnosti naší nemocnice.

Závodní výbor Odborového
svazu pracovníků ve zdravotnictví
a sociální péče při nemocnici
v Novém Bydžově

ODPOVĚĎ PŘEDNOSTY OKRESNÍHO ÚŘADU

VÁŽENÁ REDAKCE
NOVOBYDŽOVSKÉHO ZPRAVODAJE!

Děkuji Vám za možnost vyjádřit se ke kritickému článku „Jak dál v nemocnici?", podepsanému vedoucími lékaři oddělení nemocnice v Novém Bydžově, a k článku „Novobydžovská nemocnice očima odborářů", podepsanému zástupci odborů nemocnice.

Nepovažuji za vhodné vést polemiku o těchto záležitostech v místním tisku, neboť ten vychází pouze jednou za dva měsíce. To je velmi dlouhá doba k tomu, aby mohl bezprostředně vyjádřit všechny názory přednesené oběma stranami.

Snahou Okresního úřadu, v jehož čele stojím a který je zřizovatelem Nemocnice s poliklinikou v Novém Bydžově, bylo a bude poskytnout zdravotní péči všem našim spoluobčanům bez rozdílu. Z tohoto důvodu jsem nedoporučil i dle mého názoru nevhodné návrhy privatizace, které k tomuto cíli nevedou.

Pokračování na s. 6

Pokračování ze s. 5

Podle posledních rozhodnutí nadřízených orgánů, podpořených názorem většiny starostů našeho okresu, zůstane i nadále novobydžovská nemocnice nemocnicí státní a náš okresní úřad, který má zájem na jejím dalším rozvoji, zůstane zakladatelem.

K řešení všech problémů, které v současné době postihují i ostatní okresní nemocnice, budeme volit cesty jednání s vedoucími pracovníky a ne cesty vzájemné konfrontace. Jednání se uskuteční v krátké době.

Dále chci upozornit čtenáře zpravodaje, že řada informací ve zmíněných článcích postrádá objektivní charakter a pro nedostatek prostoru se nebudu zabývat jejich vyvracením.

Za nejzávažnější problém naznačený ve zmíněném článku považuji „málo pochopitelné důvody k oddálení výběrového řízení ředitele nemocnice". Důvody jsou naopak velmi snadno pochopintelné, neboť těsně před zahájením řízení jsem obdržel dopis ze dne 20. 4. 1995, podepsaný jednatelkou odborového svazu pracovníků nemocnice, který vyslovuje podezření z neobjektivity připravovaného výběrového řízení a také upozorňuje na skutečnost, že o osobě ředitele nemocnice bylo již předem rozhodnuto.

Přestože se tento názor nezakládá na pravdě a sám jej nesdílím, rozhodli jsme výběrové řízení poněkud oddálit a celou záležitost předat příslušné agentuře, u které bude objektivita zaručena. Domnívám se, že to bude ve prospěch věci. V názoru na výběr kvalitního ředitele se také shoduji s pisateli obou uvedených dopisů.

Ing. Jiří Vlček,
přednosta OkÚ Hradec Králové

Upřesnění bývalého starosty

V článku vedoucích lékařů oddělení nemocnice v Novém Bydžově se vícekrát objevuje i moje jméno ve spojení s mojí bývalou funkcí, a to především v odstavci, cituji - „S konkurenčním privatizačním projektem byl seznámen tehdejší starosta města Karel Šprinc a jeho nejbližší spolupracovníci . . .

Představitelé města nejprve vřele souhlasili, ale po dvou dnech svůj názor změnili. A to poté, co byl na ně údajně vykonán nátlak ze strany ředitele nemocnice MUDr. Víška a pracovníků OÚ."

Pro informaci čtenářů nejprve řeknu, že nejbližší spolupracovníci starosty města v tomto případě byli členové městské rady, tenkrát v počtu devíti osob, včetně starosty. Zápisy z tehdejších zasedání městské rady je uvádějí i jmenovitě.

Osm členů tehdejší městské rady bylo naprostými laiky v posuzování podaných projektů na privatizaci novobydžovské nemocnice, proto se všichni se svými dotazy obraceli na devátého člena rady paní primářku MUDr. Šafaříkovou, od které očekávali potřebná vysvětlení a objasnění.

Informace paní primářky byly bohužel tendenční, protože jak se později ukázalo, byla ona sama členkou společnosti s ručením omezeným, která podala konkurenční privatizační projekt.

Tedy žádní jacísi „nejbližší spolupracovníci" Šprince, ale rada zastupitelstva města Nový Bydžov, která ve snaze dopídit se pravdy, znovu a znovu poslouchala argumenty zástupců jednotlivých privatizačních projektů a dle jejich požadavků bylo svoláváno městské zastupitelstvo, které jediné mohlo konečně rozhodnout už proto, že zajištění potřebné zdravotní péče všem občanům našeho státu bez rozdílu je zastupitelstvům čili samosprávě měst a obcí v naší republice ukládáno nekompromisně zákonem.

Řeč zápisů jak ze schůzí městské rady, tak zastupitelstva je jasná. Kdo má zájem, jsou k nahlédnutí na Městském úřadu v Novém Bydžově.

Zde je nutno laskavému čtenáři upřesnit, že uvažovaný základní projekt na privatizaci nemocnice v Novém Bydžově — bezúplatný převod na město, kterým by se město stalo domácím pánem — předpokládal finanční podporu města v případě nepředvídaných výdajů. Konkurenční privatizační projekt počítal se vstupem města Nový Bydžov do společnosti s ručením omezeným, samozřejmě taktéž s finančním jištěním pomocných provozů.

Další zvažovaná varianta umožňovala ponechat nemocnici jako státní. Tím by město nemuselo nést riziko finanční spoluúčasti a náklady s provozem by nadále byly starostí Okresního úřadu v Hradci Králové. Nakonec se tak stalo, a to bez ohledu na konečné rozhodnutí městského zastupitelstva. Sami vedoucí lékaři oddělení nemocnice Nový Bydžov, původně zastávající úplně jiné stanovisko, píší ve svém dopise „Jak dál v nemocnici?" - cituji - „Je to správné . . ."

Pokud se ovšem v době rozhodování obraceli členové devítičlenné rady a třicetičlenného zastupitelstva na tři lékaře, přítomné v těchto orgánech, byla myšlenka ponechat nemocnici jako státní kategoricky odmítnuta, přičemž bylo především poukazováno na to, že by novobydžovská nemocnice sloužila jako **„vodkladák pro Hradec"** (slovy jednoho z konzultantů).

Na základě toho zastupitelstvo města tedy posuzovalo pouze oba zbývající privatizační projekty, k čemuž byli opakovaně zváni jak spoluautoři obou projektů, tak zástupci okresního úřadu, zástupci příslušných ministerstev a nakonec se na radnici v Novém Bydžově sešlo šedesát šest starostek a starostů měst a obcí okresu Hradec Králové, které spádově patří k Novému Bydžovu.

Všechna jednání zastupitelstva i starostů byla veřejná, účast občanů byla vítána, domnívám se proto, že je zavádějící podsouvat v dopise „Jak dál v nemocnici?" tehdejšímu starostovi podporu jakýchsi aktivit. Proč by to dělal? Proč by vyvolával hněv pánů primářů, které může brzy potřebovat?

Při svém posledním a konečném usnesení, které bralo v úvahu i úroveň poskytované zdravotní péče, se rozhodlo zastupitelstvo města Nový Bydžov pro základní privatizační projekt, podporovaný Okresním úřadem v Hradci Králové, který ústy svého zástupce před přítomnými starosty garantoval finanční krytí chodu novobydžovské nemocnice v případě potřeby. Bylo tenkrát jasně řečeno — až bude město k zajištění provozu nemocnice potřebovat peníze a natáhne ruku, někdo do ní ty peníze položí.

Naproti tomu, pokud by se město Nový Bydžov stalo členem společnosti s ručením omezeným, vzalo by na sebe značné finanční riziko. Ve společnosti totiž ručí každý člen jen do výše svého podílu a zde stačí dvacet tisíc korun. Když však s. r. o. zkrachuje, a jak říkají pisatelé dopisu „Jak dál v nemocnici?" - cituji - „v současné ekonomické situaci a nejasných otázkách transformace zdravotnictví" - je to celkem reálné, pak jednotliví členové společnosti přijdou o své vklady, což vzhledem k jejich výši není žádné neštěstí, a poté se potichu vypaří.

Jediný, který tak nebude moci učinit, je město Nový Bydžov. A protože nemocnice není výrobna syrečků, která se jednoduše zavře a lidi jdou jinam, bude městská pokladna platit a platit, samozřejmě na úkor všech ostatních nutných městských výdajů. Jak dlouho však? V tomto případě, jak bylo jasně dáno na vědomí, by město Nový Bydžov nemohlo potřebné peníze odnikud očekávat.

Tolik, vážení čtenáři, k rozhodování zastupitelstva města Nový Bydžov k transformaci a privatizaci novobydžovské nemocnice. Konečné usnesení městského zastupitelstva stejně nakonec nebylo respektováno, o současném stavu a chodu novobydžovské nemocnice rozhodli jiní.

S přihlédnutím k dopisům „Jak dál v nemocnici" a „Novobydžovská nemocnice očima odborářů" za to, co se dnes v nemocnici děje, nelze proto vinit členky a členy bývalého zastupitelstva města Nový Bydžov.

Zda je možno vinit alespoň toho bývalého starostu Šprince, vláčeného tenkrát jakýmisi „kalnými vodami", to už ponechávám úvahám vážených čtenářů Novobydžovského zpravodaje.

S pozdravem c. s. d. (celkem spokojený důchodce) Karel Šprinc

Policie hlásí

■ Pro trestný čin krádeže vloupáním je vyšetřovatelem stíhán D. L. z Chrančovic. V noční době z 25. na 26. 4. 1995 po rozbití skleněné výplně okna vnikl do kanceláří s. r. o. Porka ve Starém Bydžově, kde na místě odcizil a snědl nalezené potraviny.

■ Krádež vloupáním do restaurace „U Karásků" v obci Sloupno byla začátkem března oznámena na PČR v Novém Bydžově. Do restaurace pachatel vnikl po rozbití okna nezjištěným nástrojem. Zde odcizil různé druhy cigaret, alkoholických nápojů a cukrovinek. Dále zde pachatel poškodil hrací automat, ze kterého odcizil drobné mince. Svým jednáním způsobil podnikateli F. J. škodu ve výši 10.000,— Kč. V současné době byl jako pachatel tohoto činu policií zjištěn a usvědčen L. R. z Nového Bydžova. Pohyboval se po různých místech Východočeského kraje, na kterých se dopouštěl obdobné trestné činnosti. Na pachatele byla uvalena vazba.

■ V polovině měsíce dubna v odpoledních hodinách v podnapilém stavu skupina 5 pachatelů na náměstí v Novém Bydžově před lunaparkovými atrakcemi fyzicky napadla majitele těchto pouťových atrakcí, a to údery pěstí, kopy nohou a stříkáním plynu do očí, čímž mu způsobila drobná zranění. Podařený pětilístek je stíhán ve spolupachatelství pro trestný čin výtržnictví. Tento způsob zábavy jim bude také patřičně „oceněn" Okresním soudem.

■ Pro trestný čin útoku na veřejného činitele je stíhán Z. J., který hrubě urazil strážníky Městské policie při výkonu jejich pravomoci a pro výkon jejich pravomoci.

■ Dne 22. 4. 1994 uprchl z Dětského diagnostického ústavu v Hradci Králové D. J. Zde byl umístěn na základě rozsudku Okresního soudu, kterým mu byla uložena ochranná výchova. Na útěku byl do 18. 3. 1995, kdy byl zadržen policisty OOP Nový Bydžov. Vyšetřovatelem je stíhán pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí.

■ Mladistvá pachatelka rómského původu O. S. odcizila v ulici Na Valech pánské horské jízdní kolo zn. Shimano s úmyslem kolo prodat a peněz použít pro vlastní potřebu. K dokonání skutku jí bylo zabráněno policejními orgány. Vyšetřovatelem je stíhána pro trestný čin krádeže.

■ Pachatel T. K. z Heřmanova Městce dne 16. 9. 1994 odebral v podniku Triola a. s. závod Smidary povlečení na ložní soupravy v hodnotě 87.379,— Kč, přičemž předložil zfalšovaný výpis z účtu. Odebrané zboží získal podvodným způsobem. Vzhledem k tomu, že pachatel dne 6. 11. 1994 zemřel při dopravní nehodě ve Francii, je trestní stíhání nepřípustné a věc v souladu s trestním řádem byla po zadokumentování odložena.

■ Pro poškozování cizích práv je vedeno vyšetřování proti H. P., který uvedl v omyl službu konajícího policistu. Oznámil mu jako majitel neuskutečněnou krádež horského jízdního kola zn. Mongosse, u kterého si určil hodnotu vyšší než 10.000,— Kč. Dále uvedl v omyl pracovníka České pojišťovny při oznámení uvedené předstírané události. Aby si dobře zapamatoval, že tento způsob obohacování je v rozporu s trestním řádem a zákonem, vysvětlí mu to patřičně soud.

O. M.

POMOC zrakově postiženým dětem

Od září 1993 existuje v mateřské škole ve Sloupně speciální třída pro zrakově postižené děti z Novobydžovska.

Tuto třídu mají možnost navštěvovat i děti s kombinovanými vadami. dbornou péči zde zajišťuje dětská zdravotní sestra, která má oční specializaci (ortoptiku, pleoptiku). Nad zdravotní sestrou dohlíží trvale oční lékař MUDr. Novák Ivan, který naši práci s dětmi v oblasti oční léčby vede a jednou měsíčně provádí přímo v MŠ kontrolu zrakové ostrosti, víza a jiné odborné vyšetření. Nad celým projektem bdí též paní primářka MUDr. H. Šafaříková.

Dobrého vidění každým okem (odstranění tupozrakosti) můžeme dosáhnout až u 80 % léčených dětí. Velkým problémem u většiny zrakově postižených dětí je ale nedokonalé binokulární, prostorové vidění a šilhavost. U 90 % léčených se sice operací šilhavost upraví, ale pouze zevně. Pak nastává další článek léčby, tj. náprava binokulárního a prostorového vidění. Každodenním poctivým cvičením s dětmi máme možnost toto ovlivnit u 13 — 45 % dětí. Operace a dobré postavení očí tudíž není zárukou spontánního obnovení prostorového vidění a je třeba s dítětem pokračovat v léčbě.

Naše školka ráda všem takto handicapovaným dětem pomůže. Protože naše zkušenosti nejsou letité, založili jsme práci na výsledcích mnoha jiných škol. Mezi ně patří např. speciální Šimkova MŠ v Hradci Králové s centrem pro zrakově postižené a léčebna zrakově postižených ve Dvoře Králové nad Labem. Jejich zkušenosti poukazují především na fakt, že čím je postižený mladší, tím má větší šanci na vyléčení. Proto je nejlépe začít již ve věku 2 — 3 let.

Apelujeme tak na všechny rodiče zrakově postižených dětí, kteří chtějí mít své děti zdravé, spokojené, sebevědomé, bez problémů společenské adaptace a integrace,

PŘIJĎTE MEZI NÁS!

Nabízíme vám veškerou tuto péči s celodenním pobytem vašeho dítěte, v jinak běžné mateřské škole, ZDARMA, s možností dopravy od Zachrašťan a Nového Bydžova.

Veškeré ostatní informace vám rádi kdykoliv poskytneme na tel. čísle: 0448/23 361 nebo přímo v MŠ.

Kolektiv MŠ ve Sloupně

Májové dostaveníčko

Na Prvního máje se na novobydžovském náměstí konalo „Májové dostaveníčko", kde se postupně představili žáci ZUŠ se svoji žákovskou dechovkou a dále s folklórním souborem. Byla jen škoda, že dětskou country skupinu Kolaloka zahnal déšť — rádi by novobydžovským občanům předvedli více.

Také ředitel muzea pan Jaroslav Prokop nezapomněl a našim občanům připomenul dobu před padesáti lety. Zástupci města a účastníci odboje pak uctili památku padlých položením věnce u místního památníku.

Závěr dostaveníčka patřil rockové skupině místního gymnázia „Total Randall". Nálada a nadšení vystupujících byla výborná, jen počasí nepřálo!

Z. K.

Besedá v knihovně o Japonsku

Se začínajícím jarem jsme pozvali na besedu hosty z dalekého Japonska, aby nám přiblížili tradice a současný život pro nás exotické země.

Naše pozvání přijali a přijeli mezi nás slečna Stanislava Šrámková, která pobývala v Japonsku 5 let, a její přítel pan Yasuyuki Suzuki.

Japonsko je ostrovní země. Většina z celkového počtu asi 3 900 jsou malé ostrůvky, jen čtyři jsou velké: Hokkaidó, Honšú, Šikokú a Kjúšú.

V Japonsku se střídá čtvero ročních období. Příchod jara (haru) oznamují květy slivoní a sakur. K jarní předpovědi počasí patří i informace, ve které části země právě rozkvétají. Období od počátku června do poloviny července je velmi horké a deštivé. Je to období dešťů (cuju) a je velice důležité pro pěstování rýže. Vrcholné léto (nacu) přichází po období dešťů a trvá do poloviny září. Kromě Hokkaida je všude velmi horko a vlhko. S příchodem podzimu (aki) teploty klesají a vzduch začne být svěží a čerstvý. V zimě (fuju) na severu a západě Japonska hodně chumelí, a proto se tu koná mnoho sněhových festivalů. Nejznámější z nich je v Sapporu na Hokkaidu.

Japonsko je domovem více než 123 miliónů obyvatel. Ačkoliv žije v Japonsku tolik lidí, jeho území je poměrně malé. Je tu proto vysoká hustota obyvatel (asi 332 lidí na 1 km^2).

Tradiční japonská kuchyně je upravována se zvláštní péčí. Typické jídlo se skládá většinou z rýže, zeleniny, polévky upravené z bobové pasty, nakládané zeleniny, ryb nebo masa. S rýží podávají často sušené mořské řasy. Nejpopulárnějším nápojem je zelený čaj (o-ča). Podává se nejen po jídle, ale také, sejdou-li se přátelé. Nejlépe chutná horký a zcela bez přísad.

Mnoho Japonců se aktivně věnuje tradičním japonským bojovým sportům, jako je džudo, karate nebo kendó. Sumó je dalším ze sportů, jež se těší značné popularitě.

V běžném každodenním životě nosí Japonci stejný typ oblečení jako obyvatelé většiny ostatních zemí. Pro zvláštní příležitosti si však většina z nich obléká tradiční kimono.

Tyto a ještě mnoho dalších zajímavostí mohli návštěvníci slyšet na velice příjemném podvečerním posezení s ukázkami japonské kultury včetně předvedení bojového umění.

Mrzí nás, že účast na besedě, kterou jsme pečlivě připravovaly, byla opět tradičně velice nízká.

Dobré jméno městu nedělá prázdné hlediště na takové kulturní akci, kde jinde jsou plné sály a akce se setkávají s velkým ohlasem.

D. Strnková

MUZEUM V LETOŠNÍM ROCE

Rok 1995, rok 690. výročí první písemné zmínky o městě Novém Bydžově a rok 100. výročí slavné Národopisné výstavy českoslovanské v Praze, zahájilo muzeum jednak třemi přednáškami v sokolovně o uměleckých památkách Nového Bydžova, jednak čtyřmi pořady o historii města a klenotech novobydžovského muzea v sobotním vysílání hradeckého rozhlasu v rámci cyklu Univerzální průvodce.

V průběhu dubna se také podstatně změnily muzejní interiéry. Jednotlivé sály i vstupní hala muzea byly nově vymalovány a díky firmě Langr a Ing. Vaníček — elektrozávod byly v hlavním sále a dvou přísálích instalovány moderní reflektory, které dávají vyniknout nejen vzácným obrazům barokního malíře Petra Brandla, ale i dalším jedinečným exponátům. Uvedená místní firma již loni dodala osvětlovací techniku pro nově instalovanou pamětní síň prof. Bohumíra Nevyjela (1883 — 1915).

Vedle celé řady dílčích i větších změn v jednotlivých oddílech expozice bych chtěl upozornit zejména na dva nově vystavené klenoty.

Laskavostí pana vikáře a děkana Miroslava Paclíka byly do muzea zapůjčeny **tři deskové malby ze starého oltáře z původního kostela sv. Petra a Pavla v Babicích** — Kalvárie, Poslední večeře Páně a Bůh Otec s anděly, restaurované péčí a nákladem Okresního úřadu v Hradci Králové v ateliéru akademického malíře a restaurátora pana Jiřího Brodského v Roudnici nad Labem. Zejména Kalvárie je významným a vzácným dílem neznámého manýristického mistra z počátku 17. století. Desková malba byla restaurováním zachráněna doslova v hodině dvanácté, jinak by už neodvolatelně vzala za své.

Z bohatých sbírkových fondů muzea uložených v depozitářích je poprvé vystavena **barokní řezaná polychromovaná plastika Jana Sarkandera** (1576 — 1620), faráře v Holešově, umučeného útrpným právem v Olomouci a prohlášeného za blahoslaveného až v roce 1860, kdy byly jeho ostatky přeneseny do olomoucké katedrály sv. Václava. Právě v tomto měsíci v Olomouci při návštěvě papeže Jana Pavla II. bude Jan Sarkander prohlášen za svatého.

Unikátní plastika byla do muzea darována už v roce 1909 ze zrušeného barokního oltáře z děkanského kostela sv. Vavřince v Novém Bydžově, ale teprve v současné době byla ikonograficky blíže určena jako postava uvedeného světce.

Rok významných výročí muzeum také připomíná **novými barevnými snímky proměn města** před vstupem do expozice a **nově komponovaným pásmem barevných diapozitivů o historii města a jeho uměleckých památkách**, promítaných na závěr prohlídky.

Dlouholeté úsilí muzea o získání dalších prostor v budově spořitelny, aby bylo možno konečně pořádat tematické výstavy ze sbírkových předmětů uložených v depozitářích, vstoupilo letos do velmi nadějného stadia. Pokud jednání s vedením České spořitelny, a. s., pobočky v Hradci Králové skončí úspěšně, muzeum ihned zahájí cyklus pravidelných výstav.

Expozice muzea zůstává nadále pravidelně otevřena od 1. května do konce října každou neděli a svátek, vždy od 9 do 12 a od 13 do 17 hodin, na pouť a posvícení bude otevřena navíc v sobotu a v pondělí. K Mezinárodnímu dni muzeí dne 18. května je vstup do expozice volný.

Jinak muzeum přivítá každou předem ohlášenou hromadnou prohlídku expozice nejen v dalších dnech po celý rok, ale podle přání i ve večerních hodinách.

Znovu zveme na dílčí i celkové prohlídky jak žáky a studenty novobydžovských i ostatních škol, tak i členy různých zájmových organizací a spolků a bývalé studenty gymnázia i dalších středních škol při jejich pravidelných pomaturitních setkáních.

Vstupné zůstává ve srovnání s většinou muzeí a galerií obdobného typu nízké — žáci, studenti a důchodci platí 2 Kč, ostatní osoby 4 Kč, děti do 6 let mají vstup zdarma.

Přijďte si prohlédnout bohatou expozici našeho muzea, která je právem obdivována nejen odborníky a znalci z domova a ze zahraničí, ale i každým, kdo chce poznávat minulost a její jedinečná svědectví.

Jaroslav Prokop

ÚSPĚCH VE FLORBALU

Malý florbal (hraje se na hřišti velikosti hřiště na košíkovou. 4 hráči bez brankáře, rozměry branky 90 × 60 cm) se postupně stává velice oblíbeným a téměř ideálním školním sportem pro svoji jednoduchost a malou náročnost na materiální vybavení.

Proto všechny příznivce tohoto sportu na základních školách velmi potěšilo, že bylo ve dnech 24. — 26. března 1995 uspořádáno Českou florbalovou asociací první mistrovství České republiky žáků základních škol v hale v Praze na Strahově.

I náš východočeský region měl na mistrovství své zastoupení. Do Prahy se probojovala družstva ZŠ Mandysova ul. v kategorii dívek a chlapců 8. — 9. tříd a družstvo chlapců ZŠ Klicperova ul. z Nového Bydžova v kategorii 6. — 7. třída.

V kategorii chlapců 6. — 7. tříd se zúčastnilo celkem 16 týmů, které byly rozděleny do čtyř čtyřčlenných skupin, ve kterých se střetl každý s každým. Chlapci z Nového Bydžova postupně porazili družstva škol z Prahy 8 6:0, Uherského Brodu 4:3 a Liberce 12:1 a postoupili do semifinálové skupiny, kde remizovali se sportovním gymnáziem z Přerova 3:3, školou z Mostu 5:5 a porazili školu z Českého Krumlova 11:2.

Postupovali do semifinále jako druzí ze skupiny a podlehli v nejlepším a nejdramatičtějším zápase celého turnaje ZŠ Otrokovice těsně 1:2.

V boji o třetí místo už kluci z Nového Bydžova nenašli po prohraném semifinále motivaci do dalších bojů a prohráli se školou z Prahy 6 3:6. Celkově tedy družstvo ZŠ Klicperova z Nového Bydžova obsadilo 4. místo, což je jistě hezké v konkurenci nejlepších celků z České republiky, ale vzhledem k výkonům podávaným na turnaji měli kluci velmi blízko k daleko lepšímu umístění.

Dík patří pražským pořadatelům za perfektně připravenou organizaci celého mistrovství.

(cop)

Vrátíme se do krajského přeboru?

Pod novým trenérem vstoupili do přípravy na jarní část 1. A třídy skupiny sever novobydžovští fotbalisté. Bývalý trenér Höger se vrátil do „Rybova Chlumce" a druhý trenér Karel Rýgl odešel do Myštěvse, odkud k nám naopak přišel Vojtěch Dlabáček, který se okamžitě prezentoval do nejmenších detailů propracovanou zimní přípravou, kterou naše mužstvo od dob Josefa Košátka určitě nepamatuje, ovšem o to více ji potřebovalo.

Do jarní části 1. A třídy jsme vstupovali na 4. příčce s pětibodovou ztrátou na vedoucí Bozkov. Ovšem během prvních tří kol vzal tento náskok za své a po sérii tří za sebou jdoucích vítězství se náš celek dokonce dostal do čela tabulky. Po dvou „povinných" domácích výhrách se Dvorem Králové 4:0 a Novou Pakou 3:0 jsme dosáhli senzačního vítězství na hřišti „lídra" soutěže v Bozkově, kde jsme po gólové smršti v první půlhodině zvítězili 4:2. První body jsme ztratili ve 4. kole, kdy jsme remizovali na stadiónu velice nebezpečné Dobrušky 1:1. I když do konce soutěže zbývá ještě 9 zápasů, partie je pro nás celkem dobře rozehraná, zvláště když všechny tři nejvážnější soupeře o postup (tj. Jaroměř, Jičín, Slávia Hradec Králové) přivítáme na domácím hřišti.

Touto cestou bychom chtěli poděkovat všem našim skalním příznivcům, kteří opět našli cestu na naše hřiště a dokonce nás v hojném počtu jezdí povzbuzovat i na stadióny soupeřů.

Kádr, který se pokusí o postup (a výbor F. K. nic jiného nezajímá) do krajského přeboru, tvoří brankáři Jiří Schwarz (Hradec Králové), Martin Vejr, hráči Martin Bořke (Hradec Králové), Martin Petřík (Hradec Králové), Roman Karabinoš (Hradec Králové), Michal Klíž (Hradec Králové), Lumír Havránek (Hradec Králové), bývalý ligový hráč Hradce, Turnova a Bohumína - největší přestupová bomba 1. A třídy, Vlastimil Soukup, Čeněk Jirsák, Pavel Louda, Martin Lubas, Jaroslav Drobný, Jaroslav Trejbal, Josef Valenta, Petr Průcha, Milan Jánský, Jan Zmítko a tři dorostenci - brankář Jaroslav Šeba, David Vinopal a Dušan Lelek.

Jak vidno, náš tým notně posiluje silná enkláva hráčů z Hradce Králové, ovšem to není žádná móda, ale absolutní nutnost. Bohužel už je pryč doba, kdy vyrůstali téměř hotoví fotbalisté v Bydžově a blízkém okolí. Toto doplňování mužstva není žádnou jednoduchou (a hlavně lacinou) záležitostí, a proto plné absolutorium patří našemu výboru v čele s nadšenci Jiřím Vinopalem a Jardou Šebou.

Kalich hořkosti jsme do dna vypili v zápase s průměrnými Hořicemi, které jsme měli jasně přehrát. Bohužel, utkání, které jsme odehráli ve velkém útlumu, jsme překvapivě doma prohráli 1:2, když vítěznou branku jsme obdrželi v poslední minutě. Jelikož prohrál náš konkurent v boji o postup, Jaroměř, stále není postup utopií a my se o něj popereme.

. . . PO PATNÁCTI LETECH OPĚT SPOLU

V neděli 26. 2. 1995 vznikla při F. K. nová „Dobrovolná fotbalová společnost" - F. K. NOVÝ BYDŽOV 1980. Letopočet 1980 udává období, ve kterém se v Novém Bydžově sešla mimořádná parta fotbalistů, kteří táhli za jeden provaz, a to nejen na hřišti. Proto se zejména ti starší rozhodli, že by nebylo na škodu tuto partu, byť v nepatrně odlišné podobě, obnovit.

Do této doby (25. 4.) sehrálo toto mužstvo již 5 zápasů, vesměs s mužstvy okresního přeboru, a zatím bez ztráty bodu!

Výbor F. K. Nový Bydžov 1980 tvoří:
Mgr. M. Hladík - výkonný prezident
Ing. K. Mareš - čestný prezident
O. Pavelka - organizační pracovník
P. Kořínek - pokladník
J. Košátko - trenér
J. Valenta - kronikář
J. Dvořák - kustod

J. V.

PRODEJ NEJSPOLEHLIVĚJŠÍCH VOZŮ OSOBNÍCH I UŽITKOVÝCH ZN.

MAZDA

Výhodné podmínky včetně leasingu

ZÁRUKA NA VŮZ 3,5 ROKU

VÁM ZAJISTÍ OBCHODNÍ ZÁSTUPCE PŘÍMO U VÁS!

PAVEL TALPA, Zahradní 448, 504 01 **Nový Bydžov**
Telefon: 0448/221 93 nebo 0303/404 96. — Fax: 049/429 25

VZPOMÍNKY
NA LÉTA VĚZNĚNÍ A OKUPACE

Dne 1. září 1939, kdy bylo hitlerovskou armádou zákeřně přepadeno Polsko, byla v protektorátu Čechy a Morava prováděna tak zvaná Sonderaktion. V ten den a ve dvou dalších 3 dnech bylo na našem území zatčeno kolem 1000 lidí. V Novém Bydžově to byli bratři Josef Bláha, Dr. Frant. Formánek, bratr Simeon Kostelka a br. Frant. Šádek, ze Skřivan Ing. Dlouhý, řed. cukrovaru. Při odvážení zatčených na gestapo do Kolína připojili se k nám další zatčení — v Chlumci nad Cidl. br. Jan Hrnčíř, Josef Jiránek, br. Oliva a Bohumil Tamele a v Žiželicích br. Miroslav Miláček.

Zatčení byli společně dopraveni do sídla Oberlandrátu a gestapa v Kolíně, kde se společně střetli s dalšími zatčenými z Poděbrad, Sadské, Kutné Hory, Čáslavi a Janovic.

Po celkem slušném obědě v odpoledních hodinách odvážely dva plné autobusy zatčené do Německa. Za noci jsme dojeli do Drážďan a na dobu tří měsíců jsme byli uvězněni v rozlehlé věznici tzv. Matyldě a ještě v noci rozděleni do různých cel. Zaklaply za námi okované dveře, zarachotily těžké závory. Nevesele plynuly dni a noci drážďanské věznice. Tmavé kobky, dlouhé podzimní noci — až příliš mnoho volného času na přemýšlení. Šťastni byli ti, kteří byli pověřeni prací na chodbách. Zde je třeba vzpomenout na Jirku Mirčina, Lužického Srba z Budyšína, který při

Památník v parku trvale připomíná oběti válek, odboje a perzekuce
Foto J. Prokop

našem nástupu podal nám prvé rady, kuřákům radil, jakým způsobem uchovat zápalky, cigarety apod. I později v koncentračním táboře udržovali jsme s ním styky. Dále je třeba vzpomenout Oberwachtmeistra Benkeho, který jediný z celého osazenstva a služeb ve věznici se k nám choval slušně a opravdu lidsky.

Byl to právě Benke, který nám 20. prosince 1939 sdělil, že náš pobyt na Matyldě končí s tím, že budeme propuštěni a že naše svršky budou za námi odeslány. Později k našemu zklamání sdělil, že budeme odsunuti do koncentračního tábora. Snažil se vylíčit nám koncentrační tábor jako sanatorium, ale nám bylo podivné, že měl přitom slzy v očích. I když naše představy o koncentračních táborech byly mlhavé, přesto jsme nečekali nic dobrého. A tak 21. prosince 1939, těsně před Štědrým dnem, v pozdních odpoledních hodinách, jsme se ocitli v koncentračním táboře Sachsenhausen, v těsné blízkosti města Oranienburku (asi 15 km od Berlína). Od prvních okamžiků, co se před námi otevřela brána koncentračního tábora, přesvědčovali jsme se o hrůznosti této instituce hitlerovského Německa.

Plynuly dny, týdny, měsíce a roky. Přestali jsme doufat, že se kdy z tohoto pekla dostaneme, i když jsme byli přesvědčeni, že jen porážka Německa nám otevře bránu ke svobodě a jen malou jistřičku naděje vzníti-

UMUČENÝM

Marie Alžběta NOVÁKOVÁ - NEVYJELOVÁ
(Psáno a dokončeno v květnu 1945)

Ó mrtví, šeptáme, hle vaše vzkříšení!
Tak chudí bez vás jsme, vámi tak zmnožení,
tak chudí, přechudí s tisíci pokladů
v zástupech vcházíme za vámi do sadu,
kde kvetly krvavě růže i ve sněhu,
na stvolech věrnosti, v obětech zášlehu,
kde živí stínem jsou vašeho plamene
a mince vděčnosti, slzami ražené,
nejsou víc jalešným platidlem skrblíků;
nebude májové radosti bez vzlyku,
vždyť nejde vyříknouti, domyslet tolik jmen,
kterými úsměv náš byl včera vykoupen,
vždyť nejde domyslet poslední hodiny,
v níž prostor nesvlažil polibek jediný,
v níž prostor nezjihl pod rukou tišivou,
kdy mír byl šípem hvězd nad světa tětivou
a vámi procházel tajemným zářením,
kdy vjedno navždy jste splynuli tiše s ním,
zatím co katani život z vás drásali
a dálku rdousil lev a žrali šakali,
zatímco katani život z vás drásali,
k nebesům pěsti jsme zvedali v povzdálí,
v kletbách i modlitbách byli jsme nadosah
a síla rostla z vás, však nikdy, nikdy strach . .

* * *

Ó mrtví, šeptáme, hle vaše vzkříšení!
Vy všudypřítomní v smrti i zrození,
vy všudypřítomní v lásce i v odvetě,
ať prach váš kdekoliv rozvát je po světě
a v průvě májové minulost uplave
a svět je dítě zas, zlostné a churavé,
vy živi budete od časů do časů
a věčně z čerstvých ran vítězných zápasů
krev teplá pořine do hvězdných tratolišť;
i kdyby z našich dní zbyl už jen prach a tříšť,
i kdyby zemi nám loupit chtěl mor i hlad,
vy s námi půjdete z věznic a barikád
tarasit chodníky balvany našich těl;
a kdyby celý svět zas na nás zapomněl,
tu chorál vašich jmen hluk moře přehluší,
kdyby zas belzebub sahal nám po duši,
kdyby rej předsmrtný chtěl ožít poznova
v halasu šibenic, seker a olova,
tu pochod vašich řad rozduní naši zem
a vámi vedeni zas k boji povstanem:
Ó mrtví, vykřiknem, hle vaše vzkříšení,
bdělostí bezbřehou s vámi jsme spojeni,
jsme děti vašich těl a duší bez kazu,
přísaze věrni jsme, vašemu odkazu,
kéž sláva oběti prostoupí celou zem:
vždyť jenom svobodně my dýchat dovedem!!!

lo, když byl někdo z naší akce záhadně propuštěn — jako br. Dlouhý z Drážďan, br. Bláha, po něm br. Dr. Formánek a poslední z propuštěných byl br. Jiránek.

Již na jaře 1945 jsme cítili velmi dobře, že nacistům dochází pomalu, ale jistě dech. V posledních dnech před koncem války a v posledních dnech pobytu v koncentračním táboře bylo mnoho těch, kteří se kýžené svobody nedočkali. Dne 10. dubna 1945 jsme prožívali jeden z největších náletů, jaký kdy kolem lágru byl. Ztráty na životech vězňů, kteří v napadeném území pracovali, byly veliké. Velmi časté byly nálety na okolí koncentračního tábora, dnem i nocí. Časované bomby otřásaly našimi táborovými dřevěnými baráky, a to nejen baráky, ale i „tisíciletou" hitlerovskou říší.

V měsíci dubnu 1945 se konečně otevřely brány koncentračního tábora, ovšem jinak, než jsme si představovali. Za dne a noci postupovaly ony pověstné a strašné pochody smrti, aby ani jeden živý vězeň se nedostal do rukou spojencům.

Z nás deseti z Bydžovska a Chlumecka nastupovali jsme v první pětistovce pouze br. Tamele, br. Kostelka, já, dále pak v druhé pětistovce byl br. Nový a br. Zdechovský ze Skřivan. Desetitisíce vězňů z koncentračních táborů z okolí Berlína bylo hnáno jako stádo dobytka od Berlína k Baltickému moři, včetně žen z koncentračního tábora Ravensbrück, a to plných 12 dnů. Hladem, utrpením a ranou do týla končil život mnoha tisíců vězňů. Toto utrpení bylo ukončeno naším osvobozením v lesích u Meklenburska, nedaleko města Krivice dne 2. června 1945.

Ke vzpomínkám třeba připomenout, že vysokoškolští studenti z tak zvané akce 17. listopad, kteří byli v koncentračním táboře Sachsenhausen již měsíc před námi, přivítali nás mezi sebou jako své. Chovali se k nám ohleduplně. Ač věkem mladí — svým chováním a jednáním získali si mezi jinými národy velmi dobré pověsti a lze říci, že byli trpěliví a stateční. Byli konečně prvními, kteří podnítili hnutí odporu proti okupantům. Z Bydžova a okolí byli to Ludvík Emanovský, Zdeněk Finka, Josef Janeček, Josef Kastl, Bohumil Mašek, Jiří Mužík, Josef Novotný, Oldřich Šebek, Jaroslav Šilhan, Josef Turek. Teprve po obnovení samostatnosti mohli dostudovat a mnozí z nich zaujímají významná místa v našem hospodářském životě.

Vzpomínal František Šádek,
ředitel měšťanské školy v N. Bydžově,
později okresní školní inspektor

KVĚTNOVÉ DNY PŘED PADESÁTI LETY

K prvnímu otevřenému vystoupení proti nacistické moci ve městě došlo již 2. května 1945. Bezprostředním podnětem k tomuto vystoupení se stal příjezd dvou aut místních obchodníků Čapouna a Koníčka z Poděbrad. Auta ozdobená národními vlaječkami přijížděla kolem 16. hodiny od Chlumce s radostnými, tehdy však ještě nepravdivými zprávami o konci války a o převratě. Zprávy našly okamžitou odezvu. Na náměstí i jinde se začali shlukovat lidé, mizely první německé nápisy a na několika budovách se objevily československé vlajky. Jménem Revolučního národního výboru do rozhlasu promluvil komunista František Dunda. Prohlásil, že je konec války, a vyzval, aby se dobrovolníci hlásili do pořádkové služby. U sokolovny byl odzbrojen strážný a lidé vnikli do skladu výstroje a proviantu. Při odzbrojování menší skupiny německých vojáků na náměstí spáchal jeden důstojník sebevraždu ranou z pistole. Postupně bylo zajištěno i několik úředníků německé správy.

Asi za dvě hodiny se však ukázalo, že optimistické zprávy nebyly pravdivé. Do ulic vypochodovali ozbrojení vojáci místní německé jednotky, vlajky z domů musely zmizet a začaly represe. Velitel místní jednotky vyhlásil stanné právo a povolaní vojáci z Josefova zatkli jako rukojmí tři občany a odvezli je s sebou do kasáren. Po celou noc po městě hlídkovaly skupiny německých vojáků místní jednotky. Většina těch, kteří se na odzbrojování podíleli, odešla se zbraněmi do okolních lesů.

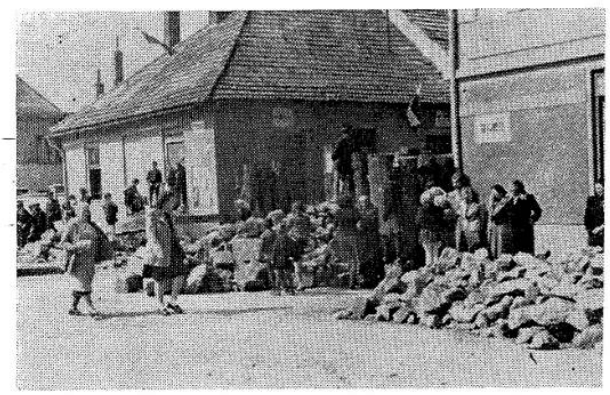
I když vystoupení z 2. května mělo charakter spontánní a nepřipravené akce a skončilo záhy obnovením moci nacistů, bylo ve východočeské oblasti jedním z prvních bojů Květnového povstání.

* * *

Bydžováci podruhé vystoupili 5. května. Po rozšíření úřední zprávy vyzývající k odstranění německých nápisů a pod vlivem českého vysílání pražského rozhlasu se už v dopoledních hodinách situace začala měnit. V jednotlivých ulicích mizely zbylé německé nápisy a byly zatřeny i německé části nárožních tabulek.

Události ve městě dostaly prudký spád nedlouho po půl jedné, po prvních výzvách pražského rozhlasu volajícího o pomoc. Všude se shromažďovaly hloučky lidí a kroky všech vedly na náměstí. Na domech se znovu objevily československé vlajky. Pplk. Šindler, jmenovaný už v ilegalitě okresním vojenským velitelem, převzal spolu s několika dalšími osobami správu okresu a zahájil jednání s hejtmanem německé jednotky. Vzhledem k možnému nebezpečí zásahu německého vojska z okolních

Pokračování na s. 12

Barikáda do nynější Dukelské ulice na křižovatce Žižkovy a Husovy ulice

Z bojů u cihelny v odpoledních hodinách 8. května — naše hlídka vede německého důstojníka se zavázanýma očima z vyjednávání o odzbrojení kolony

Pokračování ze str. 11

měst došlo k dohodě, že německá jednotka v síle asi osmdesáti mužů zachová klid a soustředí zbraně i další materiál v budově rodinné školy. Budova měla být střežena dvěma strážemi, naší a německou. Naše velitelství současně zmobilizovalo vybrané záložní důstojníky a poddůstojníky. Do zbraně se hlásil i větší počet mladých lidí. Místem soustředění bylo nádvoří starého pivovaru. Zbraní byl zatím velký nedostatek. Několik pistolí a pušek získalo velitelství odzbrojením německých četníků v budově okresu. Do města postupně přicházely z okolí menší skupiny sovětských, anglických a našich partyzánů.

V odpoledních hodinách se ještě sešli a jednali členové původních ilegálních revolučních národních výborů okresu a města a oba výbory byly doplněny o další členy.

Kolem 17. hodiny za hustého deště byla na náměstí před shromážděnými zástupy vyhlášena svobodná republika a za zvuků státní hymny byla před radnicí vztyčena československá vlajka. Okresní vojenský velitel předal správu okresu a města oběma výborům a obyvatelstvo bylo seznámeno s jejich složením. V čele devatenáctičlenného okresního výboru stál komunista Stanislav Jiránek, jednadvacetičlenného městského výboru Jan Weber, zakládající člen KSČ v našem městě. Okresním velitelem zůstal pplk. Šindler, městským vojenským velitelem se stal mjr. Vitejček.

K večeru pražský rozhlas přicházel se stále varovnějšími zprávami. Za této napjaté situace se na všech výjezdových směrech začalo se stavbou barikád, hlavně tam, kde už předtím byly zátarasy zbudované německou jednotkou proti Rudé armádě. Práce zde pokračovaly po celou noc. Zatím ve 20.45 hodin byla v budově radnice zahájena první oficiální schůze Místního revolučního národního výboru za předsednictví Jana Webera.

V neděli 6. května ráno už na všech směrech k městu stály barikády a ulicemi procházely české ozbrojené hlídky. České vojenské velitelství postupně navázalo telefonické spojení s okolními městy.

Chvíli co chvíli se objevovaly poplašné zprávy o ohrožení města blížícími se nacistickými vojsky. Už v ranních hodinách došlo přes zákaz okresního vojenského velitele k odzbrojení místní německé jednotky. Na příkaz městského vojenského velitele je provedl s několika lidmi vrchní strážmistr Novák. Vojáci byli potom z chlapecké školy odvedeni před radnici a odtud do budovy rodinné školy vedle gymnázia, kde byli internováni.

Kolem 11. hodiny se ozvalo zoufalé volání Hořic o pomoc. Než však bylo možno zorganizovat posilu, přišla zpráva, že do Hořic pronikly německé tanky. Napětí ještě zvyšovala kritická situace Prahy. Výzvy pražského rozhlasu byly stále naléhavější.

Po odzbrojení německé jednotky vystala obava, že by mohla být přivolána pomoc z okolních posádek. To se také později stalo. Nový Bydžov dostal po 18. hodině z několika stran ultimátum: internované propustit a zbraně vrátit! Svolaná schůze přítomných členů výboru za předsednictví Jana Webera zvažovala různé možnosti včetně ozbrojeného boje. Nakonec však po rozboru situace dospěla k závěru, že je nutno ustoupit a vyjednávat. Tímto úkolem byl kolem 19.30 hodin pověřen okresní vojenský velitel.

Přes snahu velení zabránit panice, nepodařilo se situaci zvládnout. Většina ozbrojených mužů z města odešla, barikády byly opuštěny, německá jednotka se vrátila do chlapecké školy a československé vlajky postupně zmizely. Spojencem nepřítele bylo tehdy i nepříznivé počasí, silný déšť.

7. května po 6. hodině ráno do města vnikl předzvědný pancéřový vůz SS a zastavil u budovy okresu. Esesáci hledali městského vojenského velitele, a když ho nenašli, vrátili se zpět. Život ve městě jako by ustal. Zbraní bylo vráceno jen několik. Napjatá situace trvala až do pozdních nočních hodin. Změnila se až po 23. hodině, kdy místní německá jednotka ve chvatu město opustila.

* * *

Potřetí a už natrvalo se revoluční národní výbory ujaly správy města a okresu od časných ranních hodin dne 8. května. Ten den byl přímo nabit událostmi a postihnout je v úplnosti a přesném časovém sledu bylo už tehdy velmi obtížné. Zastavme se proto jen u několika nejzajímavějších.

Pro podezření, že v budově chlapecké školy zůstala po odjezdu německé jednotky časovaná nálož, provedla zde menší skupina už v časných hodinách průzkum a zanechané zbraně zajistila.

Po ulicích znovu procházely naše ozbrojené hlídky a na domech byly vyvěšeny československé vlajky.

Revoluční národní výbor dal příkaz k zajištění místních kolaborantů a zrádců, kteří byli postupně internováni u okresního soudu a v budově gymnázia. V budově soudu byli osvobozeni vězni bývalé kladské věznice, skupina francouzských vojáků a několik německých důstojníků, kteří odmítali další boj v hitlerovské armádě.

Jednou z nejvýznamnějších akcí obyvatel našeho města byla sbírka obvazového materiálu a potravin na pomoc bojující Praze, zahájená z iniciativy ČsČK už v dopoledních hodinách. Příkladem šli zaměstnanci továrny na obvazy a mlékárny. Ve 12.30 hodin z města odjížděla tři nákladní auta, která po několika objížďkách a kontrolách nakonec šťastně dorazila do Prahy. Auta dojela do nemocnice na Bulovku a Bydžováci zde byli velmi srdečně přijati. První auto neslo nápis „Vítězné Praze Nový Bydžov".

S odstupem padesáti let nelze číst bez pohnutí řádky průvodního dopisu: „Okresní revoluční národní výbor v Novém Bydžově posílá statečným obráncům naší Prahy, kteří do poslední chvíle nezradili svou národní povinnost a čest, své srdečné kamarádské pozdravy. Jako projev vděčnosti posíláme trpícím a strádajícím Pražanům obvazový materiál, potraviny a ujišťujeme, že s další naší pomocí a podporou mohou vždy po-

Ukořistěná těžká bojová technika na náměstí — snímek z 9. května

Vítání rudoarmejců na náměstí v odpoledních hodinách dne 10. května

Z prvních setkání s přijíždějícími rudoarmejci na náměstí

čítati. Ohlaste podrobněji rozhlasem, čeho se vám nedostává."

Pomocí Praze již 8. května, která pokračovala i v dalších dnech, byl Nový Bydžov v celé zemi mezi prvními. Mezi východočeskými městy tehdy šlo o akci zcela ojedinělou.

Nedlouho po odjezdu aut do Prahy se k městu blížil a také jím procházel velký transport Němců, tzv. národních hostů. Po druhé hodině odpoledne se zatím v okolí města ozvaly výstřely. Když se k barikádě u cihelny směrem ke Sloupnu přiblížila velká kolona německých aut, došlo k přestřelce. Při ní přišli o život tři naši lidé — třiapadesátiletý dělník Karel Dlouhý, osmnáctiletý pekařský učeň Antonín Ventura a stejně starý bednářský dělník Zdeněk Hrubý ze Sloupna. Několik dalších obránců barikády bylo zraněno. Nakonec byla kolona u barikády zastavena a po vyjednávání musela ve městě zanechat zbraně, benzín, tabák, potraviny a několik aut.

Odzbrojování vojenských transportů pokračovalo i v dalších hodinách a často bylo spojeno s dramatickými okamžiky. Ve večerních hodinách se podařilo u Metličan odzbrojit kolonu čtyř tanků s doprovodem. Vojenské velitelství využilo pro vyjednávání přítomných anglických partyzánů v uniformách. Německému podplukovníku byli představeni jako průzkumná hlídka blízkého anglického sboru a zároveň bylo uvedeno, že od Hradce Králové se blíží ruská tanková kolona. Reakce byla rychlá. Německý velitel dal rozkaz vzdát se. Bojem v lese u Kobylic byly získány další tři tanky s obrněným vozem. Těžká bojová technika byla potom převezena na novobydžovské náměstí.

9. května se v 8 hodin z pražského rozhlasu poprvé ozvala radostná zpráva o příjezdu Rudé armády do hlavního města. I naše město se připravovalo na přivítání rudoarmejců. Vedle československých vlajek se na domech začaly objevovat i rudé vlajky. Ve městě pokračovalo zajišťování kolaborantů a zrádců a byla ještě odzbrojena menší kolona německých vojsk, která se bez odporu vzdala.

* * *

První vojáci Rudé armády projeli naším městem dne 10. května v 6.30 hodin ráno. Jejich příjezd zaznamenala stručná zpráva v 1. čísle Svobody, vydaném ještě téhož dne v Janatově tiskárně. Šlo o průzkumnou hlídku, která po krátkém uvítání na vojenském velitelství pokračovala v cestě přes Chlumec nad Cidlinou do Prahy. Hlídku tvořili technický poručík Vladimír Grigorjevič Šapovanov a vojín Alexej Semjonovič Lukaniko.

Před čtvrtou hodinou odpolední za nepopsatelného nadšení vítalo naše město přijíždějící jednotky Rudé armády. Po pluku lehkého dělostřelectva, který brzy odjel směrem na Městec Králové, projížděly další jednotky, srdečně vítané a hoštěné všemi Bydžováky.

Část sovětských vojáků se potom v našem městě a okolí ubytovala a v dalších dnech pomáhala českým ozbrojeným skupinám v bojích proti zbytkům nacistů v blízkém i vzdálenějším okolí města. Velitelem jednotky Rudé armády ve městě byl major Alexandr Jurin.

S oběťmi bojů u cihelny, zemřelými Karlem Dlouhým a Antonínem Venturou, se město rozloučilo 11. května po 3. hodině odpolední. Mohutný průvod směřoval z parku od místa Lípy svobody na místní hřbitov. V odpoledních hodinách se také konal pohřeb Zdeňka Hrubého ve Sloupně. Téhož dne v podvečer připravili studenti u Jiráskova divadla symbolický soud nad zrádcem a kolaborantem prof. Janem Chlupem.

* * *

V neděli 13. května se konala velká slavnost osvobození republiky a družby obyvatelstva s Rudou armádou. Mohutný průvod městem končil na náměstí, kde přednesl hlavní děkovný projev Rudé armádě předseda Okresního revolučního národního výboru v Novém Bydžově Stanislav Jiránek. Za Rudou armádu k občanům města promluvil generálporučík Vasiljev. Večer se potom na velkém parketu na náměstí roztančili naši a sovětští lidé na první veřejné taneční zábavě v osvobozené republice.

Jaroslav Prokop

Obránci barikády u cihelny s velitelem por. Klečkou

VZPOMÍNKA PO PADESÁTI LETECH

Události před padesáti lety jsme si připomněli na 1. máje v rámci hudebního vystoupení v dopoledních hodinách na Masarykově náměstí. Po slavnostním projevu vedoucího muzea prom. historika Jaroslava Prokopa, který zde otiskujeme, položili představitelé města a Svazu bojovníků za svobodu věnec k Památníku obětem válek, odboje a perzekuce.

VÁŽENÍ PŘÁTELÉ,

50. výročí Květnového povstání, konce druhé světové války a osvobození naší vlasti prožíváme v atmosféře pokračujících hlubokých celospolečenských změn, které vtiskují zvláštní ráz i této pietní vzpomínce.

Nepříznivé politické poměry předchozích desetiletí způsobily, že i historie odboje a osvobození byla poznamenána černobílými brýlemi cenzury. Namísto pravdivého zhodnocení podílu všech složek domácího a zahraničního odboje nastoupil značně zkreslený a retušovaný obraz, ve kterém byl záměrně zveličován odboj komunistický a rozhodující podíl Rudé armády při osvobozování Československa byl po únoru 1948 změněn v roli jediné osvoboditelky.

K jakým absurdnostem tento postup vedl, není třeba blíže připomínat. Nešlo jen o zamlčování a ničení téměř všeho, co souviselo s osvobozeneckou úlohou dalších členů protihitlerovské koalice. Mnohem horší byla perzekuce, pronásledování a věznění mnoha statečných lidí ze západního odboje i z domácího nekomunistického odboje. Ti, kteří za hranicemi a doma denně nasazovali životy za svobodné a demokratické Československo, se koncem čtyřicátých a počátkem padesátých let ocitli ve věznicích — tentokrát souzeni a nespravedlivě trestáni jedněmi z nás. Zákon totalitní politické moci se nezastavil ani před lidmi z vlastních řad. Při honbě za nepřítelem uvnitř komunistické strany byli do soukolí zinscenovaných politických procesů vtaženi i mnozí příslušníci Svobodovy východní armády.

Od listopadu 1989 mohou dějiny znovu postupně nalézat svoje nezastupitelné místo jako učitelka života, poselství, svědectví a memento naší současnosti, i pro dny příští.

Vraťme se však přímo k nám — do Nového Bydžova. Už od prvních dnů nacistické okupace se i v našem městě a okolí jednotlivci zapojovali do ilegální odbojové činnosti. Postupně tak bylo navázáno spojení s několika většími skupinami. Vedle spojení s komunistickým odbojem byla navázána spolupráce s jičínskou a později s kolínskou skupinou Obrany národa. Četné letáky a časopis „V boj" byly dokonce rozmnožovány na zdejším okresním úřadě!

V předních řadách bojovníků proti fašismu stáli vedle příslušníků různých politických stran lidé bez politické příslušnosti, sokolové, lidé, jimž všem právem patří náš dík za odvahu, statečnost a oběti.

Celkově bylo z našeho města zatčeno a vězněno za odbojovou činnost přes padesát osob. Šestnáct Bydžováků zaplatilo účast v odboji cenou nejvyšší, svými životy.

Jak nevzpomenout na Františka Bodláka, redaktora nakladatelství Orbis, popraveného v roce 1942 v Berlíně, — na Franka Černého, čechoamerického letce, sestřeleného v roce 1944 při náletu nad Rýnem, na doktora Karla Englera, pantátu merendy v roce 1934, popraveného za heydrichiády v roce 1942, na Václava Falouta, zatčeného pro šíření komunistických letáků a zemřelého v kasselské věznici v roce 1943, na Ladislava Horu, úředníka peněžního ústavu a sokolského pracovníka, který zahynul v roce 1942 v Osvětimi, na Josefa Skořepu, „tátu" spoluvězňů na Pankráci, popraveného v Mnichově v roce 1944, na studenta Aleše Tůmu, zemřelého v Ravensbrücku počátkem května 1945... A na všechny další...

Jak zapomenout na oběti nelidské a zrůdné rasové teorie. Třiasedmdesát Židů z našeho města našlo smrt ve vyhlazovacích koncentračních táborech, byly vyvražděny celé rodiny, přežilo jen několik jednotlivců.

* * *

Zítra tomu bude na den právě 50 let, kdy v našem městě došlo k prvnímu vystoupení proti německé vojenské jednotce. Po vyhlášení svobodné republiky na náměstí v odpoledních hodinách 5. května následovalo několik dramatických zvratů — a tak teprve 8. květen po odjezdu německé posádky byl vpravdě vítězným dnem. Bydžováci tehdy poslali na pomoc bojující Praze tři auta s léky, obvazovým materiálem, potravinami a šatstvem. Auta šťastně dojela na Bulovku a pomoc byla lékaři vysoce hodnocena. Téhož dne došlo u barikády ke Sloupnu k přestřelce s německými vojáky z velké kolony aut. Na naší straně byli tři mrtví — třiapadesátiletý dělník Karel Dlouhý, osmnáctiletý pekařský učeň Antonín Ventura a stejně starý bednářský dělník Zdeněk Hrubý ze Sloupna. Několik dalších obránců barikády, kterým statečně velel poručík Klečka, bylo zraněno.

První rudoarmejci projeli naším městem dne 10. května v půl sedmé ráno. Po krátkém uvítání na vojenském velitelství pokračovala hlídka v cestě přes Chlumec nad Cidlinou do Prahy. Před čtvrtou hodinou odpolední za velkého nadšení vítali obyvatelé našeho města přijíždějící jednotky Rudé armády . . .

Stínem radosti z konce války a z osvobození byla tragická úmrtí — třiadvacetiletého Miloslava Hladíka z Chudonic dne 11. května a jednatřicetiletého ukrajinského partyzána Ivana Ivanoviče Vasiljeviče (Sopčaka) dne 12. května.

* * *

Odkaz všech mrtvých i živých, všech bojujících, všech, kterým nebyly lhostejné osudy naší vlasti, zavazuje. Skláníme se však i před dalšími oběťmi druhé světové války.

Jestliže dnes klademe věnec k Památníku, vzdáváme hold všem mrtvým — bojujícím a obětem let druhé světové války a nacistického režimu.

Čest jejich památce!

Jedno z bydžovských aut vítané v osvobozené Praze - snímek po 9. květnu 1945

KLUB EMY DESTINNOVÉ V NOVÉM BYDŽOVĚ

Kulturní klub v Novém Bydžově, Husova ulice oznamuje, že zahájí činnost Klub Emy Destinnové - pobočka Klubu Emy Destinnové v Jindřichově Hradci

DNE 28. KVĚTNA 1995 OD 16.00 HOD. V KULTURNÍM KLUBU.

Stanovy Klubu Emy Destinnové.

§ 1. Název: Klub Emy Destinnové.

§ 2. Sídlo: Balbínovo náměstí 19/I., 377 11 Jindřichův Hradec.

§ 3. Cíl:

1. Klub Emy Destinnové (dále jen „Klub") je dobrovolné sdružení přátel hudebního umění, zejména operního zpěvu, které soustřeďuje aktivní propagátory uměleckého odkazu Emy Destinnové, čestné členky opery Národního divadla v Praze, sólistky Dvorní opery v Berlíně, Královské opery v Londýně a Metropolní opery v New Yorku, a dalších předních českých pěvců a hudebních umělců.

2. Cílem Klubu je vzájemným informováním a koordinováním prací přispívat k prohlubování a rozmnožování poznatků o životě a uměleckém působení Emy Destinnové a dalších osobností české hudby a operního zpěvu a s výsledky tohoto poznání seznamovat odbornou i laickou veřejnost včetně mládeže.

3. K naplnění tohoto cíle bude Klub:
a) rozvíjet a organizovat badatelskou činnost,
b) sbírat a uchovávat památky a dokumenty a soustřeďovat vzpomínky pamětníků na Emu Destinnovou i na ostatní osobnosti,
c) pořádat semináře, přednášky, besedy, koncerty, zájezdy a jiné akce,
d) vydávat členskou tiskovinu s příspěvky členů Klubu, popř. dalších spolupracovníků.

4. Pro uskutečňování svého cíle zřizuje Klub regionální pobočky.

5. K účinnějšímu naplňování svého poslání může Klub spolupracovat s jinými sdruženími a společnostmi, s vynikajícími osobnostmi a institucemi, např. s Českou hudební společností, s Okresním muzeem v Jindřichově Hradci, se Společností Emy Destinnové, s Hudební mládeží České republiky a jinými.

§ 4. Členství:

1. Členem Klubu (pobočky) se může stát každá fyzická osoba, která se zajímá o cíl činnosti Klubu (pobočky), podá písemnou přihlášku a zaplatí zápisné. Členství v Klubu (pobočce) nevylučuje současné členství v jiných sdruženích.

2. Člen Klubu (pobočky) má:
a) právo zúčastňovat se akcí Klubu (pobočky),
b) právo spolurozhodovat o činnosti Klubu (pobočky),
c) právo volit a být volen do orgánů Klubu (pobočky), přičemž aktivní volební právo mají všichni členové Klubu (pobočky) a pasivní volební právo mají členové Klubu (pobočky) starší 18 let,
d) právo zdarma odebírat členskou tiskovinu,
e) povinnost platit členský příspěvek ve stanovené výši.

3. Podmínkou členství v Klubu (nikoli v pobočce) je aktivní práce ve smyslu výše uvedených cílů Klubu, o přijetí člena rozhoduje výbor Klubu na základě prokázané aktivity, výbor může potenciálním členům členství nabídnout.

4. Nejvyšší orgán v Klubu může rozhodnout o udělení čestného členství významným nebo zasloužilým osobnostem, které svou prací výrazným způsobem naplňují cíle Klubu.

V Jindřichově Hradci 9. dubna 1992

Dagmar Kučerová, Doc. PhDr. Hana Vodičková, CSc., PaedDr. František Fürbach, RNDr. Jan Králík, MUDr. Oldřich Lacina, Jiří Sova.

Stanovy Klubu Emy Destinnové byly potvrzeny a registrace Klubu provedena MV ČR dne 27. 4. 1992 pod č. VSC/1-11361/92-R.

Zájemci o členství v Klubu Emy Destinnové se mohou přihlásit na Městském úřadě, odbor kultury, úterý a čtvrtek, nebo na Základní umělecké škole v Novém Bydžově u Dagmar Kučerové, pondělí, úterý a středa odpoledne. Na tomto setkání bude možnost si vypůjčit z fondu Městské knihovny veškerou dostupnou literaturu o této umělkyni. Dále se seznámíte s programem pobočky Klubu Emy Destinnové v Novém Bydžově (přednášky, ukázky pěveckého umění Emy Destinnové ze záznamu a plánovaný zájezd „Po stopách Emy Destinnové").

Těšíme se na Vaši návštěvu.

K POČÁTKŮM SPOŘITELNY

Franta Řezníček

Průčelí spořitelny v netradičním pohledu z lešení u mariánského morového sloupu Foto J. Prokop

Udělám z domova v Komenského ulici (u kostela) přesně 41 kroků a jsem na náměstí. Musím se ale protáhnout úzkou soutěskou mezi rohem budovy Policie a lešením opravované radnice. Následná ohrada s vysokým, neprůhledným oplocením utlumila však výhled do náměstí natolik, že v prvopočátku omezen je pouze na jihovýchodní část, jíž dominuje Novobydžovská spořitelna. Je to pohled věru krásný, a když ji navíc osvítí jarní sluníčko, svojí štíhlou architekturou přímo fascinuje. Ale řekl bych, současně burcuje touhu po poznání a zvědavost, jaké asi cesty a cestičky předcházely, než se Bydžováci mohli chlubit jejím monumentem.

Tato historie není nijak stará a velmi nám ji již přiblížila řada fotografií z archívu Městského muzea, ale když jsem se náhodně dostal k pramenům, jež popisují prvotní začátky, a další její vývoj, shledal jsem je natolik zajímavé, ba překvapivé, že se rád o poznatky na stránkách zpravodaje s vámi podělím.

Odhrňme proto nejprve oponu tehdejšího hnutí, které bych snad mohl nazvat „vlna spořitelnictví". Počátky točí se odhadem tak kolem roku 1850. U nás v Bydžově padl na zřízení spořitelny návrh v r. 1860, a to od samotného okresního hejtmana Benningera. Spořitelna byla by (jako ostatně i jinde) podnikem obecním, ale než byly schváleny stanovy, zdolány přípravné práce, začal ústav slavnostně úřadovat až v r. 1863, a to v přízemí naší radnice.

Jak byla činnost spořitelny hodnocena po 3 letech působení, můžeme vyčíst z protokolu novobydžovského výboru ze dne 4. 11. 1886. Píše se v něm: **„Tento dobročinný ústav nemalých zásluh nejen o zdejší občanstvo, nýbrž o celý okres i v jistém ohledu i o celý stát si získal tím, že hojnými půjčkami umožnil, že kontribucenti c. k. daně zapraviti mohli a že z rukou nemilosrdných lichvářů se dostali."**

Nová spořitelna prospívala! Každoročně dotovala zdejší gymnázium, bez její podpory by město sotva uneslo náklady s udržováním této střední školy spojené. V r. 1877 koupila na náměstí Prosečovský dům, tento zbořila a na získaném místě vystavěla nový o 2 poschodích s překrásnou stylovou fasádou. Ale zanedlouho nastaly zde nějaké trable s c. k. místodržitelstvím, které kupní smlouvu nepotvrdilo, a proto město od spořitelny objekt odkoupilo.

Po 1. světové válce zajímá se o tento dům p. Lad. Emanovský, obchodník textilem, a odkupem získává jej do svého vlastnictví. Po pádu totality připadl opět tento zakoupený dvouposchoďový rohák restituentům: pánům Ing. Frant. Matějovskému a jeho bratru Zdeňkovi, který po návratu z Austrálie využívá krám k obchodování s původním sortimentem: střižní zboží.

Spořitelna ve své další zdárné působnosti poskytovala městu nemalé dary i na školství ostatní. Pamatováno na výstavbu hřbitovního kostela, opravu mariánské sochy na náměstí a v r. 1899 pořídila doprostřed náměstí (tehdy novinku) elektrické hodiny s 3 ciferníky na masívním ozdobném stojanu. Do radniční budovy instalovala mateřské hodiny a nové cimbály pro hodiny věžní.

* * *

Jako bomba, jak lze zjistit ze spořitelního protokolu z r. 1899, zapůsobil vůbec první návrh, **aby spořitelna postavila si vlastní budovu** a tím uvolnila své úřadovny v radnici. Čas ale nekompromisně ubíhal, a tak teprve po 4 letech na podnět starosty Seidla, který byl zároveň předsedou ředitelství, zakoupen pozemek od paní Antonie Štorchové (v místech nynějšího biografu). Nová budova sloužila by současně i pro Berní úřad. Kupní smlouvu s majitelkou uzavřelo ředitelství již dříve (?), a to neměli pánové rozhodně dělat. Schvalovat tuto koupi příslušelo výhradně spořitelnímu výboru, kde opozice velmi tvrdě kritizovala postup ředitelství a navíc namítala, že spořitelna nesmí být společně se státním úřadem. Mimo to se výboru nezdála ani poloha parcely, která by měla být zaměřena na čelnější a důstojnější místo ve městě. Tak byla stavba opět odsunuta, ale naštěstí ne nadlouho.

Za rok, tj. 1904, již dřívějším nezdarem a kritikou poučené ředitelství předkládá výboru nový návrh na koupi zahrady paní M. Vlasákové. Pro lepší orientaci k dnešku, jednalo se o rohový nezastavěný pozemek v hlavní ulici ke Sloupnu proti restauraci „U Stehlíků", kde později stavěl instalatér Hodík. (Jistě vás bude zajímat, že dnes je zde již téměř dokončena velkorysá přestavba původního objektu novým majitelem p. Horákem. Dle jeho informací poslouží rozsáhlé rohové přízemí pro prodejnu potravin a ve vedlejší, přestavbou získané menší prodejny, plánován je příjem zakázek a trafika. Poschodí je vyhrazeno kancelářím a rámování obrazů.)

Trochu jsem odbočil od tehdy výše uvedeného návrhu na odkup zahrady paní Vlasákové, a tak se k němu vrátíme. Spořitelní výbor měl i k to-

muto místu řady výhrad, takže ke koupi opět nedošlo.

* * *

Hledání náhradního vyhovujícího místa uspělo zanedlouho v lednu 1905, kdy konečně výbor schvaluje zakoupení jednoposchoďového Lalouškova domu na náměstí. Schvaluje i jeho zbourání a na tomto místě postavit novou spořitelní budovu. To již realizace stavby nabírá patřičný švih. Vypracováním projektu pověřen známý pražský architekt Jan Vejrych, jenž byl v oboru české renesance a secese považován za velkou autoritu. Již tehdy bylo určeno, že přízemí budovy bude přednostně pronajato plzeňské restauraci, avšak pro odpor a protesty místních hostinských od tohoto záměru upuštěno a zvolena jiná varianta pronájmu místním živnostníkům. Celé I. poschodí vyhrazeno úřadovnám spořitelny a poschodí II. věnováno trvale účelům muzejním, na které spořitelna již předtím štědře přispívala. Stavba byla dokončena za předsednictví JUDr. F. Formánka, který byl v čele ústavu od r. 1906—1911, v r. 1907, kdy se do budovy již stěhují muzejní sbírky, jejichž stánkem byla nejprve radnice a později sál v objektu Partikulární pokladny (dnes zchátralá stavba u nové telekomunikační ústředny).

* * *

Bylo by nevděčné, nezmínit se zde o výstavbách, kterými spořitelna za svého působení město obohatila. V r. 1913 byly to 2 domy se zvětšeným počtem bytů pro chudé bydžovské rodiny (tzv. spořitelní domky u jatek), dále v r. 1928 předán obci výstavný objekt mateřské školy za biografem (dnes slouží pro učňovské školství). Do počátku 1. světové války věnovala spořitelna každoročně 80 % (!) ze svého čistého zisku na sociální a kulturní potřeby města, přispěla nemalou částkou na stavbu vodovodu, na nouzové práce pro místní nezaměstnané, na zlepšování městských komunikací, zakoupila pozemky pro výstavbu státních budov a poskytovala celou řadu příspěvků na podporu různých městu a občanům prospěšných akcí.

Roku 1928 zřizuje spořitelna svoji pobočku ve Smidarech.

* * *

Ač to přímo se spořitelnou nesouvisí, bylo by, myslím, vhodné využít

Jihovýchodní část náměstí na snímku O. Dunky z r. 1887 — za kašnou vpravo Lalouškův dům, vlevo hostinec „U zeleného stromu“ Fotoarchív muzea

dobových obrázků u tohoto příspěvku k nostalgickému oživení vzpomínek na zbylou část mezi novou spořitelnou a objektem hotelu „U modrého lva“. Vzpomínky jsou totiž pokladnicí člověka. Zmíníme se pouze o proměnách, které ještě žijící starší generace pamatuje. Vlevo vedle spořitelny byl zachován vchod do hostince „U zeleného stromu“. Jeden z gardy nejstarších občanů tehdy v r. 1988 – již 86 roků starý p. Rosenberg vyprávěl:

„Jako ještě mladík, zaměstnanec Pravovárečného pivovaru, rozvážel jsem pivo i do této hospody. Byla zájezdní, takže koně formanů byli ustájeni ve dvoře, kam vedla vrata z ulice ke „Zlatému andělu““.

Později se hospoda zrušila a celý dům byl stavebně upraven. Dole v krámech vystřídal se p. Křenek — železářství, p. Stránský — sukna, parfumerie „Amorosa“, pak hodinářství p. Mauera ml. a kanceláře Moravské banky.

Vraťme se však ku konci ještě k naší spořitelně.

Je samozřejmé, že ústav nejen ve svých počátcích, ale i během ubíhajících let prodělával i krizové éry. Za 1. světové války, kdy veškeré hospodaření bylo omezeno předpisy, podnikání úplně ustalo. Po válce při výměně rakouských válečných půjček za papíry československé vznikla spořitelně značná ztráta na kursu a úroku. V roce 1928—9 vypukly mezi úřednictvem spory a řadu z nich řešil i soud, což značně otřáslo důvěrou občanů. I v následných letech musela se spořitelna nějak vyrovnávat s důsledky světové hospodářské deprese.

* * *

Spořitelna postavila nám krásný objekt na náměstí a historii zanechala vzácné vzory blahodárného působení. Nebýt tehdy odvážných a patrioticky zaměřených městských a spořitelních funkcionářů, kteří založení spořitelny a pak její výstavbu řídili a obhajovali, kteří měli sílu neustoupit, čelit kritikám, debatám ve schůzích, polemikám novinářským a měli neutuchající zájem započaté dílo dokončit — KDO VÍ, JAKÉ MONSTRUM BY DNES NA TOMTO PŘEKRÁSNÉM MÍSTĚ STÁLO!

Z redakční pošty

Čáslav, 28. března 1995

VÁŽENÁ REDAKCE
NOVOBYDŽOVSKÉHO ZPRAVODAJE!

Téměř nejpodstatnější část mého života je spjata s milým Bydžovem. Ale nyní již řadu roků jako „mimobyžovské odběratelce“ pomáhá mi nostalgické pouto s Bydžovem udržovat právě Váš zpravodaj. Děkuji Vám touto cestou za jeho pravidelné zasílání. Těším se vždy na další číslo a vždy oceňuji jeho informační, kulturní a grafickou úroveň.

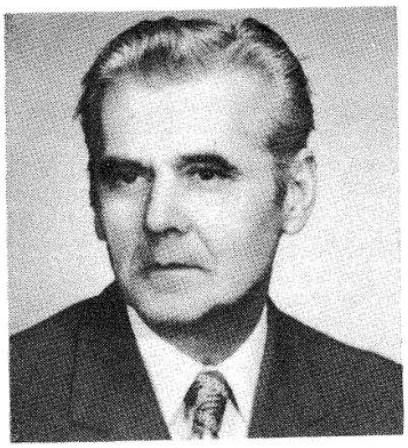
Právě jsem obdržela první číslo letošního roku a byla nesmírně a překvapivě ráda, že se na jeho stránkách opět po dlouhé absenci representoval autor Zdeněk Smutný. Tentokrát jako gratulant k jubilejní osmdesátce p. Franty Řezníčka. Věcností motivu, lehkým stylem a humorným nádechem zde, tak jako před léty v nezapomenutelném seriálu o DJ „Jirásek“, uchvacuje i dnes p. Smutný čtenáře šarmem jemu vlastním. „Jen houšť a větší kapky!“ Ono i při těchto sprškách najde se mezi kapkami místo, kudy bydžovské slunce rozzáří a osvítí stránky zpravodaje.

M. Miláčková,
Čeplova 1587, Čáslav

FÉĎOVI JE 75

V KAŽDÉM Z NÁS SE SVÝM ZPŮSOBEM OBRÁŽÍ DOBA.

PŘÍKLAD UŠLECHTILÉHO ŽIVOTA.

A léta běží, vážení . . . Je to k nevíře, vždyť je to včera, co jsme seděli ve stejné třídě s Féďou Pavelků, Zdeňkem Smutných, Frantou Sixtů, Jarkou Modřických, Robou Sachrů, Jarkou Rumplíků, Karlem Píšů, Jardou Němců — atd., atd. a zlobili trpělivého pana učitele Hadince. Vždyť je to včera, co naše parta 'uličníků' v naší ulici Boženy Němcové sem tam rozbila nějaké to okno při jinak neškodných klukovských hrách a kdy jsme se někdy při vzájemné honičce rozprchli i po celé čtvrti našeho města. Dnes to zní nepravděpodobně, ale tenkrát bylo město pro dětské hry ještě bezpečné. Když nám bylo 8 — 10 let, byl naším postrachem na ulicích jen přísný pan strážník Kánský, anebo v parku jednoruký hlídač pan Katnar, ale městem tehdy projelo za celý den sotva několik aut. A když se ozvalo letadlo, vybíhali lidé z baráků, aby se podívali na ten zázrak, a měli dost času — nezmizelo jim z oblohy za pár vteřin jako dnešní tryskáč . . .

Člověk nestárne jen vedle svých dětí, ale hlavně se změnami ve svém okolí. A naše generace stárla opravdu rychle: od koňských potahů a kočárů a zmíněných prvních aut a letadel ke krystalkám radia a prvním televizorům, k atomovým zbraním a elektrárnám a k vesmírným raketám až po přistání na Měsíci. Která generace se může pochlubit takovým průlomem do dlouho utajovaných 'černokněžných knih'? Ke konci svého života se ale s obavami ptáme: bylo to vždy jen pro dobro člověka a této Země? Vždyť v sobě máme po rodičích také geny utrpení 1. světové války a svým dětem jsme k nim přidali geny utrpení 2. světové války. A naše děti k nim za svého života nasávaly vlastní bolestnou zkušenost z mnohaleté poválečné totality. Snad na všechny těžší práce předala naše generace těm budoucím stroje. Naši vnukové se snad nemusí učit ani násobilku, stačí, když si umějí hrát s počítačem. Ale také jim předáváme ozonovou díru a skleníkový efekt, s obavami, zda budou mít čas k přizpůsobení svých genů k těmto i všem ostatním ekologickým nebezpečím, kterými jsme všechno to pohodlí, všechny ty vynálezy museli zaplatit . . . Kéž si naši pravnuci a prapravnuci zkrátí svůj život jen tím, že si zkrátí svou cestu kolem světa na pár vteřin a cestu k Marsu na pár dní . . .

Dík, Féďo, za toto zamyšlení. Odpusť, že jsem v něm vypočítal nejen zásluhy, ale i viny naší generace. Usnadní nám to naznačit a odpovědět na otázku, jak jsme se snažili v osobním životě čelit všem těm nástrahám, které před nás naše doba v tak hojné míře vršila.

Bylo to především poznání rozdílu Dobra a Zla, které kromě pana učitele Hadince a důstojného pana P. Huberta do našich dětských duší a srdcí zaseli naši dobří rodiče. A bylo to také včasné poznání sokolského prostředí. Onoho bratrství, které se rodí z kouzla tělocvičny, ze vzájemné záchrany a dopomoci a z přátelského vztahu nejen mezi dospělými, ale i mezi dětmi a dospělými. A za to, že jsi nás v desíti letech převedl z ulice do Sokola, patří dík právě Tobě, Féďo. Měl jsi před námi ovšem velký předstih, sám jsi poznal přitažlivost tělocvičny a sokolského prostředí již od svých čtyř let.

Náš život se vlastně stal částí dějin naší bydžovské jednoty. Jak nevzpomenout na všechny ty hry, besídky a závody, na něž nás v žactvu připravovali a vedli obětaví bratři Churáček a Vacek? Nebyli jsme na tom pohybově špatně, a tak jsme se po přestupu do dorostu brzy sešli v prvém družstvu, kde pod vedením bratra Podlipného, později Hikeleho a hlavně přeborníka Bohouše Svěceného jsme poznávali uspokojení z vědomí, že dovedeme silou svalů a silou vůle ovládat své tělo. Féďa byl i v soutěžích vždy mezi prvními. Jednoho z největších úspěchů např. dosáhl tím, že v župním přeboru dorostu ve sletovém roce 1938 se umístil v obecném závodě (který se skládal z disciplín nářaďové gymnastiky a z atletiky) na 1. místě.

V Bohouši Svěceném, který do cvičení dojížděl na kole večer po práci v zimě v létě ze Starého Bydžova i několikrát týdně, jsme měli veliký vzor. Opravdu něco dovedl. V gymnastických přeborech na nářadí se v republice umísťoval kolem třicátého místa — za Hudcem, Tintěrou, Gajdošem — a to byl tehdy v takové konkurenci už opravdu veliký úspěch. Kdo ví, kam by to býval Bohouš dotáhl, kdyby měl k nácviku vhodnější podmínky. Bohouš před několika měsíci zemřel. Překročil osmdesátku. Vzpomeňme na něho dodatečně touto cestou. Budeme na něho vždy vzpomínat s úctou a vděčností . . .

A když už mluvíme o nářaďové gymnastice, dovolte mi krátké odbočení, s kterým bude jistě i Féďa souhlasit: Dnešní móda fitcenter je příliš jednostranná. Tupá, bezmyšlenková dřina, přemáhající stroj, ale poskytující tělu při samostatném používání jen dva ze čtyř fyziologických požadavků, kladených na tělesnou výchovu: sílu a vytrvalost. Další dva důležité požadavky: rychlost a obratnost ti stroj nedá. Všechny tyto požadavky, formující dokonale a úměrně lidské tělo, nám může dát jen pohybová všestrannost. Nejlépe gymnastika a atletika doplňovaná různými sporty. V tom je tajemství a význam sokolské tělovýchovy. Navíc je sokolovna také nejlevnějším fitcentrem: za celý rok tam zaplatíš tolik, co v jiném fitcentru za hodinu. A co víc: kromě těla ti svým bratrským prostředím formuje i duši.

Féďa je vzorem sokolské výchovy po stránce tělesné i duchovní. Málokdo v jeho letech se může pochlubit tak úměrnou a svěží postavou. Snad ho jen v poslední době trošičku nahrbila bolest nad nedávným úmrtím jeho drahé a milé ženy Ludušky. Ztratil v ní nejen láskyplnou manželku a matku svých synů, ale i rodinné zázemí, do kterého se vždy rád vracel. Takovou bolest jen zvolna hojí čas. A také práce a oběť pro jiné. V takové oběti je pak největší morální síla člověka. A tu Féďa našel. Nezapomíná na svá vnoučata a nezapomíná ani na Sokol. Dál se věnuje výchově mládeže, dál vede cvičení členstva, dál se snaží plnit úkoly vyplývající z činnosti sokolského bratrstva. Cílem sokolské výchovy je kalokagathia — krása a ušlechtilost nejen tělesná, ale i duchovní. Féďa se tomuto ideálu vzácně přiblížil . . .

A Féďovi v bydžovské sokolské jednotě musíme poděkovat opravdu za mnohé. A za mnohé mu patří i obdiv. Bylo nám 20 let, kdy nás válka v sokolském odboji spojila na život a na smrt. Féďa nikdy nezavářal. Nebál se ani v době stanného práva chodit na naše tajné pravidelné noční schůzky, kdy v liduprázdném městě jsme mohli s osudným následkem potkat jen hlídkujícího esesáka. Pomáhal rozšiřovat letáky, udržující naše národní sebevědomí i naději. Přebírali jsme je většinou od náčelníka jednoty Oty Kazdy, rozmnožovali je na psacím stroji, a když jejich přísun v polovině války ustal, sami jsme vydávali vlastní. A jak nevzpomenout na naši pravidelnou tělocvičněbrannou přípravu během celé války pod heslem: Kdybychom sami zůstali, sokolská činnost neustala ani

po zákazu a rozpuštění Sokola. V jednotlivých disciplínách vítězil velmi často právě Féďa. Jak dál nevzpomenout na válečné putování se stanem Českým rájem nebo Posázavím, kde se nám podařilo projít i letními tábory hitlerjugendu. O těchto akcích Féďa ve své tiskárně pro nás ilegálně vydával přehledy anebo pamětní tisky, doplněné fotografiemi, které jsou pro naše 'Sokolské družstvo odboje Nový Bydžov' dnes cennými památkami a dokumenty našeho válečného bojujícího a nezlomeného mládí . . .

A jak při právě probíhajícím 50. výročí ukončení 2. světové války nevzpomenout naší účasti na předčasném bydžovském povstání 2. 5. 1945 a v následujících dnech 'bitky' u cihelny s kolonou po zuby ozbrojených Němců. Dočkali jsme se jich a zastavili je na hranicích města u Sloupna po několikadenním a nočním ležení po obu stranách silnice na stráních dnes už z velké části zarovnaných hlíňáků. Když asi po čtvrthodinové přestřelce, v níž občas zahřměly i pancerfausty, došlo k vzájemnému vyjednávání, a tedy k vzájemnému přiblížení, Féďa se riskantně utkal s jedním německým důstojníkem, kterému se asi nelíbilo, že na něj míří ukořistěnou zbraní. Nakonec důstojník vytáhl svou osobní zbraň, a těžko říci, co by se bývalo stalo, kdyby k nim nepřiskočil poručík Klečka a spor neurovnal. Drobná příhoda, ale svědčící o velké Féďově odvaze. A připomínající velký význam Jiřího Klečky v bydžovském povstání. Nebýt jeho uniformy poručíka, nebýt jeho odvahy, s jakou vyjednávání řídil, a lsti s americkou vlajkou, kdo ví, jak by tehdy dopadl střet s Němci u bydžovské cihelny a kolik obětí na životech by si vyžádal . . .

Už jsme si naznačili, že také Féďova tiskárna sloužila v některých situacích Sokolu a našemu odboji. Nebyla to tiskárna ledajaká. Sahala s rodovým jménem 'Tiskárna Ferdinanda Pavelky', zřejmě děděným po prvorozených, hluboko do minulosti. Právě zde se v minulém století, v době národnostních a politických bojů, tiskly a vydávaly ' Bydžovské listy' a 'Hlasy od Cidliny'. Féďa převzal tiskárnu po svém zemřelém otci velmi mlád, někdy kolem začátku války. Má na ni i nepříjemnou památku — zmrzačila ho, když mu rukáv pláště strhl do stroje prsty. Ale dík tomu ušel odvodu na otrocké práce do 'říše' v rámci akce jedenadvacátých a dvacátých ročníků . . .

Po válce dal Féďa opět tiskárnu při každé příležitosti do služeb Sokolu: Plakáty a pozvánky na tryznu za padlé a v koncentračních táborech umučené bratry z celé naší Sokolské župy Denisovy (bohužel dnes dosud neobnovené) bral vlastně jako poslední povinnost našeho Družstva odboje. Pak už následovaly radostnější akce nového, mírového života. Svědčí o nich např. plakát na první poválečný sokolský Silvestr nebo graficky náročný a esteticky velmi působivý plakát na obnovenou tradici sokolských šibřinek. Féďa byl na výši i ve svém oboru. Následovalo vydávání předsletového Zpravodaje bydžovské sokolské jednoty. A samozřejmě i osobní nácvik sletové skladby se symbolickým názvem 'Věrni zůstaneme' a účast na mohutném, poválečném, manifestačním, protitotalitním XI. všesokolském sletu v Praze v roce 1948 . . . Brzy ovšem přišly také důsledky únorového puče. Dříve však, než totalitní režim zlikvidoval i památnou Pavelkovu tiskárnu, stačil mi Féďa s kamuflážním antidatováním ilegálně vydat snad první samizdat v tomto státě, útlou sbírku básní s názvem 'Modlitby válečné a poválečné' . . .

Škoda, velká škoda, že Pavelkova tiskárna zanikla. Féďa, jeho bratr Mirek i ostatní zaměstnanci našli sice uplatnění v konkurenční tiskárně Janatově, tehdy také znárodněné, ale na rozdíl od Pavelkovy tiskárny přežil tento podnik až dodnes a vrátil se dědicům původního majitele. Z Pavelkovy tiskárny není co vracet: stroje, sazba i všechno ostatní zařízení bylo zničeno. Jen v místním muzeu jsou dnes cenné upomínky s označením: 'Tiskem Ferdinanda Pavelky' . . .

Féďa si uchoval čistý štít i během totality. Nebyl zasažen 'vyakčňováním', ze sokolovny proto neodešel a snažil se zachraňovat, co se zachránit dalo. Bylo mu především líto opustit děti a nedat jim možnost zdravého pohybového vyžití. Vedly ho tam za ruce i vlastní dorůstající děti. Nikdy se nezpronevěřil sokolskému humanismu a demokratickým zásadám. Odchován ve cvičitelských školách Československé obce sokolské byl a je skvělým cvičitelem, metodikem, psychologem. I za totality vedl cvičení vždy v sokolském duchu a jeho cvičenci vždy říkali, že jdou 'do Sokola' a v tomto duchu na něj vzpomínají. S vděkem, že naplnil jejich dětství a mládí radostnou a ušlechtilou činností, která jim pomohla vyhnout se nástrahám doby a nalézt správný životní směr. Tento směr se snaží Féďa ještě obětavěji a otevřeněji ukazovat a uplatňovat i dnes, kdy jsme se dočkali svobody, za kterou musela naše generace bojovat během většiny svého života.

Féďo! Ať řada těch, kterým dáváš radost z pohybu a kus své morální síly, ještě dlouho, dlouho nekončí! Dík, že jsi udělal všechno a že děláš všechno pro oživení slavné tradice novobydžovské sokolské jednoty a pro šíření sokolské myšlenky. Té myšlenky, která je svým bratrstvím mezi jedinci snad jen malým krůčkem k zlepšení mezilidských vztahů, ale v mnohatisícové organizaci, žijící dnes opět v celé naší vlasti a navíc — jak ukázalo období totality a nedávný překrásný XII. všesokolský slet — žijící dík emigračním vlnám už i po celém světě, se může stát velkým přínosem k realizaci demokratických a humanitních ideálů.

Féďo. Dík za přátelství a dík za to, že ses vždy snažil tyto ideály přibližovat.

Tvůj Miloslav Provazník

Z ČINNOSTI SOKOLA

V sobotu dne 22. dubna 1995 oslavil Sokol Hradec Králové II. - Pražské Předměstí 100 let od svého založení. Je to již druhá sokolská jednota v Hradci Králové, která oslavila toto významné výročí. Na slavnostní akademii byli pozváni také naši žáci, aby předvedli cvičení na trampolíně a švédské bedně. O našich žácích je známo, že mají za sebou několik úspěšných vystoupení. Na akademii v Hradci Králové osmičlenné žákovské družstvo Sokola Nový Bydžov předvedlo mnoho obtížných prvků a bylo odměněno zaslouženým potleskem naplněné sokolovny. Svým vzorným vystoupením zapadlo do pěkné atmosféry slavnostní akademie.

Dále se žáci pilně připravují na zájezd do Plzně 6. — 8. května, kde se zúčastní nejen oslavy padesát let osvobození Plzně americkou armádou, ale také vystoupí se svou sletovou skladbou na veřejném vystoupení sokolů z celé České republiky. Zájezdu se také zúčastní žáci, kteří nebyli na XII. sletě v Praze a skladbu museli nacvičit. Nácvik však zvládli během tří měsíců, a tak jim nic nebrání, aby mohli úspěšně vystoupit ve sletové skladbě. Spolu se žáky vystoupí také žákyně, muži a ženy naší jednoty ve sletové skladbě. Naše jednota vypravuje autobus. Bohužel na všechny zájemce se nedostane, neboť ubytovací kapacita v Plzni je prostě plná, a to i v přilehlých městech.

V sobotu dne 13. května 1995 čeká žáky závod sokolské všestrannosti v Hradci Králové. To Orlická župa pořádá přebor. Těchto přeborů se pravidelně zúčastňují naši žáci, a to mladší i starší. Letos poprvé vysílá naše jednota i dorostence. Jsou to hoši, kteří cvičí pravidelně již 5 let a dosáhli v letošním roce patnácti let. Závodu se také zúčastní i nejmladší žáci. Na závod se těší zejména Filip Lucký, žák první třídy. Nadějný žáček, kterého cvičení na nářadí velmi baví a na svůj věk dosahuje pěkných výsledků. Všichni žáci se pilně připravují na přebor. Cvičí třikrát týdně, když cvičení ve středu si doslova vynutili.

Přejeme jim mnoho úspěchů.

M. P.

HORÁKOVA MŠE B dur

Skupina zpěváků a muzikantů soustředěná kolem ZUŠ v Novém Bydžově pokračovala v uvádění církevní hudby. V neděli velikonoční tentokrát připravili v chrámu sv. Vavřince Mši B dur Václava Emanuela Horáka (narodil se 1. 1. 1800 v Lobči u Mšena a zemřel 3. 9. 1871 v Praze). Tento skladatel patří mezi skladatele našeho národního obrození. Základy hudby získal ve svém rodišti. Gymnázium už vystudoval v Praze, kde potom začal studovat práva. Hudbu studoval jen krátce u J. V. Tomáška, J. Kuchaře a Jana Aug. Vitáska, jehož byl druhým žákem. Jako varhaník nebo ředitel kůru působil v různých pražských kostelích, od roku 1859 až do své smrti v Týnském chrámu.

Patří ke skladatelům, kteří svá díla doslova chrlili jedno za druhým. Podle historických pramenů nebyl umělcem velkého nadání jako jeho někteří současníci, ale svou nezměrnou pílí a svědomitostí si získal velkou popularitu. Jeho převážně chrámové skladby mají jednoduchou haydnovskou fakturu a slohově se blíží schubertovskému romantismu. Jeho hudba je typická zvýrazněním vokálních partů nad hudbou instrumentální a je úzce spjata s liturgií. Jako jeho nejlepší mši uvádějí odborníci Mši d moll. Nad těmito díly ale stojí jeho Rekviem a Tedeum. Některá jeho díla pronikla i do ciziny a vyšla v Německu a Rakousku.

Přes veškeré výhrady odborníků k dílu V. E. Horáka všichni, kdo tuto mši připravovali, ji hráli a zpívali s velkou chutí, protože hudba je zcela zaujala. Bylo to znát i na provedení, které bylo bydžovskou veřejností oceněno. Nesporným přínosem bylo i posílení zpěváků i muzikantů několika mladými tvářemi. Zpíval chrámový sbor se svými sólisty a hrál orchestr soustředěný při ZUŠ v Novém Bydžově. Provedení nastudovali Ludmila Horová a Bedřich Janeček, dechové nástroje upravil St. Novotný a provedení řídil Petr Kapras.

Povzbuzeni tímto nesporným úspěchem dali si všichni účinkující slib, že na novobydžovskou pouť a posvícení připraví některou z dalších pěkných církevních skladeb a dechový kvintet zahraje z věže kostela několik krásných melodií.

— ný —

Odešel věrný Bydžovák

Ke konci února letošního roku jsem v poštovní schránce našel obálku, která mně, jako věrnému Bydžováku, přinesla smutnou zprávu. Bylo v ní úmrtní oznámení, že dne 25. února 1995 zemřel v Hradci Králové pan Josef Skořepa, býv. elektromontér, a hlavně ale výborný člověk, Bydžovák tělem i duší. Přesto, že 30 let bydlel v Hradci Králové, stále o sobě tvrdil, že je Bydžovák, jak jen mohl, už se jel do Bydžova podívat za svou sestrou a švagrem Bradnovými. Často jsme se v Hradci Králové potkávali, v trolejbuse, na ulici, na koncertech bydžovských kapel, kam nikdy nezapomněl přijít. Jeho první otázka vždycky byla: „Co je v Bydžově nového?" Musel jsem mu podrobně referovat, vzpomínal na doby bydžovské kopané, jejíž barvy po dlouhá léta hájil se svým švagrem Emilem Bradnou, ptal se, kdy už bude hotová radnice, stále ho zajímalo všechno o Bydžově, zkrátka Bydžovák, jak má být. Byli jsme dobrými kamarády, často jsme vedli dlouhé debaty o Bydžově, naše město bylo pro něj vším. Proto si zaslouží tuto krátkou vzpomínku a vzpomeňte na něj i vy všichni, kteří jste ho znali.

Z. S.

NAROZENÍ

2. 3. **Jiří Javůrek,**
Nový Bydžov, U jatek 2122

2. 3. **Patrik Džudža,**
Nový Bydžov, Dukelská 1409

11. 3. **Klára Kohoutová,**
N. Bydžov, M. Bydžovského 1123

15. 3. **Martin Hoffinger,**
Nový Bydžov, Zábědov 69

19. 3. **Radka Němečková,**
Šárka Němečková,
Nový Bydžov, Metličanská 1063

30. 3. **Michal Kubánek,**
Nový Bydžov, J. Nerudy 1756

2. 4. **Ondřej Pulec,**
Nový Bydžov, Vysočany 44

3. 4. **Michal Přibyl,**
Nový Bydžov, Tylova 378

10. 4. **Vít Štípal,**
Nový Bydžov, Zábědov 18

12. 4. **Soňa Fialová,**
Nový Bydžov, Čelakovského 612

SŇATKY

25. 2. **Zdeněk Donát,**
Nový Bydžov, Zábědov 102
Lenka Steklá,
Libčany 13

4. 3. **Pavel Žižka,**
Nový Bydžov, Komenského 16
Jitka Válková,
Sběř, Hrobičany 38

4. 3. **Marek Antoš,**
Nový Bydžov, Dr. M. Tyrše 160
Erika Hnátová,
Smidary, Křičov 3

18. 3. **Jiří Fiala,**
Skřivany, Revoluční 142
Vlasta Žižková,
Nový Bydžov, Komenského 16

25. 3. **Vojtěch Nováček,**
Kolín, Na Magistrále 813
Dagmar Vlková,
Nový Bydžov, Metličanská 1106

1. 4. **Petr Outlý,**
Nový Bydžov, Na Švarcavě 1258
Lenka Stýblová,
Nový Bydžov, Zahradní 446

8. 4. **Aleš Kulhánek,**
Hradec Králové, Karla IV. 662
Jitka Lonská,
Nový Bydžov, Metličanská 1044

15. 4. **Miloslav Kloz,**
Nový Bydžov, Chudonice 199
Vladislava Kotrlová,
Pustá Rybná 13

15. 4. **Vlastimil Tauchman,**
Hořice, Pod Lipou 1653
Iva Donátová,
Nový Bydžov, J. Nerudy 1806

ÚMRTÍ

12. 2. **Marta Suchánková,** 90 let
Nový Bydžov, J. E. Purkyně 1522

26. 2. **Jaroslava Janečková,** 59 let
Nový Bydžov, Turkova 1270

26. 2. **Václav Machač,** 60 let
Nový Bydžov, Květná 1262

28. 2. **Miroslava Stříbrná,** 76 let
Nový Bydžov ,J. Jungmanna 1743

1. 3. **Václav Kubišta,** 72 let
Nový Bydžov, J. Nerudy 1752

2. 3. **Jan Jukl,** 92 let
Nový Bydžov, Merendní 1889

11. 3. **Běluše Jirsáková,** 70 let
Nový Bydžov, Dr. A. Dvořáka 473

17. 3. **Božena Nevrlá,** 80 let
Nový Bydžov, U jatek 793

18. 3. **Božena Pešová,** 89 let
Nový Bydžov, K. V. Raise 181

25. 3. **Jarmila Černá,** 84 let
Nový Bydžov, Husova 1230

26. 3. **Ladislav Brožek,** 40 let
Nový Bydžov, U plovárny 1416

29. 3. **Anna Churáčková,** 80 let
Nový Bydžov, A. V. Friče 127

5. 4. **Jarmila Brutarová,** 71 let
Nový Bydžov, I. Herrmanna 326

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Městský úřad v Novém Bydžově pravidelně jednou za dva měsíce. Odpovědný redaktor Jaroslav Prokop.

Adresa redakce: Městský úřad, 504 01 Nový Bydžov, tel. 23011.

Povoleno OK ONV v Hradci Králové pod čj. 2/88. Tiskne V. & A. Janata, Nový Bydžov. Náklad 1000 výtisků. Mimobydžovským zájemcům zasíláme časopis poštou.

Cena jednoho čísla 5,— Kč.

Uzávěrka příštího čísla 10. 6. 1995.